БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 123 (3861). | Чоршанба, 26 июнь 1968 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ОБЛАСТЬ САНОАТЧИЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

Беш йилликнинг учинчи йили топшириғини муддатидан илгари бажариш, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун астойдил курашаётган Тошкент область ва шаҳар саноати ходимлари меҳнатда катта муваффақиятга эришдилар. Маҳсулотни реализация қилиш ва буюмларнинг кўпчилик муҳим турларини ишлаб чиқариш бўйича шу йилнинг олти ойлик топшириғини муддатидан илгари — 25-июнда бажардилар.

Ой охиригача қўшимча юзларча минг сўмлик турли-туман саноат маҳсулотлари тайёрланади.

КУН ТАРТИБИДА—ИНСОН САЛОМАТЛИГИ МАСАЛАСИ

Еттинчи чақириқ СССР Олий Советининг тўртинчи сессияси

Ватанимиз пойтахти Москвада 25 июнда еттинчи чақириқ СССР Олий Советининг тўртинчи сессияси ўз ишини бошлади. Халқ вакиллари ўз сайловчиларининг топшириқларини бажариб, мамлакат ҳокимиятининг олий органи муҳокамасига жуда муҳим масалани киритадилар, келгусида қилинадиган ишлар режаларини белгилайдилар.

Сессиянинг оқсоқоллар кенгашида муҳокама қилинган кун тартибини ўқир экансиз, КПСС XXIII съезди қарорлари изчиллик билан амалга оширилаётганлигига яна бир марта ишонч ҳосил қиласиз. Соғлиқни сақлашни янада яхшилаш масалаларининг муҳокама қилиниши давлатимизнинг кишиларга нисбатан эътиборини кўрсатувчи яна бир ажойиб далилдир. Соғлиқни сақлаш ўзининг ҳажми ва кўпчиликка хизмат қилиши жиҳатидан ҳар қандай капиталистик мамлакат соғлиқни сақлаш системасидан устун туради.

Никоҳ ва оила тўғрисидаги қонуннинг муҳокама қилинишидан мақсад коммунистик оилани яратишда актив иштирок қилишдан иборатдир. Қонун асосларининг лойиҳаси сессиягача матбуот саҳифаларида кенг муҳокама қилинганлиги диққатга сазовор воқеадир. Мингминглаб совет кишилари шу ҳақдаги истаклари ва мулоҳазаларини билдирдилар.

Ижодкор ва бунёдкор совет кишиларининг энг асосий вазифаси —тинчлик учун курашдир. Мана шунинг учун ҳам бу сессияда Совет ҳукуматининг ташқи сиёсати муҳокама қилинади.

СССР Олий Советининг палаталари — Иттифоқ Совети билан Миллатлар Совети одатда катта Кремль саройида ва Кремль театрида ўз мажлисларини ўтказадилар. Бу гал мажлислар Кремлнинг съездлар Саройида ва союзлар Уйининг Колонна залида бўлмоқда.

Эрталаб соат 10 да Кремлда съездлар Саройида Иттифоқ Советининг раиси И. В. Спиридонов раислигида Иттифоқ Советининг мажлиси бўлди. Мажлис иштирокчилари СССР Олий Советининг III сессиясидан кейин ўтган даврда вафот этган Иттифоқ Советининг депутатлари С. А. Ковпак, Г. И. Козлов, В. Д. Соколовскийларни ўринларидан туриб ҳурмат билан эсга олдилар.

Союзлар уйининг Колонна залида Миллатлар Совети раиси Ю. И. Палецкис раислигида Миллатлар Советининг мажлиси очилди. Мажлис иштирокчилари Миллатлар Советининг вафот этган депутатлари Ю. А. Гагарин, С. Е. Зорян, В. И. Козлов ва К. П. Орловскийлар хотирасини ўринларидан туриб ҳурмат билан эсга олдилар.

Палаталарнинг алоҳида-алоҳида ўтказилган мажлисларида янги сайланган депутатларнинг ваколатларини текшириш натижалари тўғрисида Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети мандат комиссияларининг докладлари тингланди. Шундан кейин сессиянинг қуйидаги кун тартиби тасдиқланди:

1. СССРда аҳолига медицина ёрдами кўрсатишнинг аҳволи ва соғлиқни сақлашни яхшилаш чоралари тўғрисида.
2. Никоҳ ва оила тўғрисида ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар қонунларининг асослари тўғрисида.
3. Халқаро аҳвол ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати тўғрисида.
4. СССР Олий Совети Президиуми фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.

Соат 11 дан 30 минут ўтганда Кремлнинг съездлар Саройида депутат Я. В. Пейве раислигида Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг қўшма мажлиси бошланди.

Сессия иштирокчилари Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. А. Кунаев, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов, Д. Ф. Устинов, В. В. Шчербицкий, К. Ф. Катушев, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев ўртоқларни шунингдек СССР Олий Совети Президиуми аъзоларини, Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети раисларини самимий кутиб олдилар.

Ложаларда СССРдаги дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари, совет ва чет эл журналистлари ўтирибдилар.

Сессияда жуда кўп меҳмонлар қатнашмоқда.

Белоруссия ССР Олий Советига сайланган депутатлар номидан сўзга чиққан депутат П. М. Машеровнинг таклифига биноан сессия Белоруссия ССР Олий Совети Президиумининг Раиси С. О. Притицкийни бир овоздан СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари қилиб сайлади.

Кун тартибидаги биринчи масала — «СССРда аҳолига медицина ёрдамининг аҳволи ва соғлиқни сақлашни яхшилаш чоралари тўғрисида» СССР соғлиқни сақлаш министри депутат Б. В. Петровский доклад қилди.

СССРда АҲОЛИГА МЕДИЦИНА ЁРДАМИ КЎРСАТИШНИНГ АҲВОЛИ ВА СОҒЛИҚНИ САҚЛАШНИ ЯХШИЛАШ ТАДБИРЛАРИ

СССР Соғлиқни сақлаш министри депутат Б. В. ПЕТРОВСКИЙнинг

Еттинчи чақириқ СССР Олий Советининг тўртинчи сессиясидаги доклади

Кишиларнинг соғлиғини сақлаш совет системаси, социализм эришган улуғвор ғалабалардан биридир, деди Б. В. Петровский. Совет ҳокимияти бунёд этилганининг дастлабки ойларида В. И. Лениннинг бевосита иштирокида тузилган совет соғлиқни сақлаш системаси партия ва ҳукуматимизнинг тинмай қилаётган ғамхўрлиги туфайли эндиликда қудратли соғлиқни сақлаш индустриясига айланди.

СССР Олий Совети — давлат ҳокимиятининг олий органи бугун соғлиқни сақлаш масаласини кун тартибининг асосий масаласи қилиб кенг миқёсда кўриб чиқаётганлиги СССРда соғлиқни сақлаш системаси чинакам умумхалқ, давлат иши эканлигининг халқ соғлиғини сақлашга чуқур сиёсий аҳамият берилаётганлигининг далилидир.

Министр янги социалистик соғлиқни сақлаш ташкилотига демократик принциплар: бемалол ва бепул малакали ва планли медицина ёрдами кўрсатиш, касалликларнинг олдини олиш, медицина фани эришган ҳамма муваффақиятларни халққа хизмат қилдириш асос қилиб олинган, деб таъкидлади.

Ўтмишда Россия империясининг қолоқ ўлкалари бўлмиш иттифоқдош республикаларда соғлиқни сақлаш иши ниҳоят даражада ўсганлигини айтиб ўтиш айниқса қувончлидир, деб давом қилди докладчи. Октябрь революциясига қадар бу ўлкаларнинг маҳаллий аҳолиси ҳақиқатда медицина ёрдамидан маҳрум эди. Ҳозирги вақтда республикаларда соғлиқни сақлаш иши аъло даражадаги медицина хизматидан иборат бўлиб, социалистик маданиятни ривожлантириш ва халқ соғлиғини сақлашда катта роль ўйнамоқда.

Партия ва ҳукуматимизнинг соғлиқни сақлаш, фан ва медицина саноатининг энг муҳим масалалари юзасидан қабул қилган қарорлари совет соғлиқни сақлаш хизматини барпо этиш ва ривожлантиришда катта роль ўйнади.

Министр мамлакатда умуман ўлим революциядан илгариги даврдагига нисбатан қарийб 4 баравар камайганлигини (ҳозир ўлим дунёнинг бошқа мамлакатларидагига қараганда кам) айтди; болалар, орасида ўлим 10 баравардан зиёд камайган, ўртача умр кўриш икки баравардан зиёд кўпайиб, 70 ёшгача етди.

Совет медицинаси 1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушининг оғир синовларига шараф билан бардош берди. Врачлар, медицина ҳамширалари, санитаркаларнинг фидокорона куч-ғайратлари туфайли ярадорларнинг 72 проценти сафга қайтарилди. Урушлар тарихида биринчи марта фронт орқаси ва армияни ҳавфли юқумли касалликлардан сақлашга эришилди.

Мамлакатимизда юқумли касалликлар ва бошқа касалликларга муваффақиятли ҳужум қилинмоқда.

Соғлиқни сақлаш хизмати жуда катта профилактика иши ўтказмоқда. Диспансер назорати билан тобора кўпроқ соғлом кишилар доираси қамраб олинмоқда. Улар орасида кўпгина касблардаги ишчилар, Улуғ Ватан урушининг инвалидлари, болалар, ўсмирлар ва ҳомиладор аёллар бор.

Докладчи Совет ҳокимиятининг меҳнаткашлар соғлиғини сақлашга қаратилган энг муҳим тадбирлари орасида аҳоли яшайдиган жойларнинг санитария-гигиена аҳволини яхшилаш, меҳнат ва маиший турмуш шароитларини яхшилаш учун кураш анча солмоқли ўрин эгаллаганлигини айтиб ўтди. Совет кишисининг саломатлиги, умри ва меҳнат қобилиятининг узайиши табиатни муҳофаза қилиш, атмосфера ҳавоси ва сув ҳавзаларини ифлосланишдан сақлаш билан чамбарчас боғланган. Ҳозир бу проблема биринчи даражали давлат аҳамиятига эга бўлиб қолмоқда.

Совет Иттифоқида ташқи муҳитни саноат чиқитлари билан ифлосланишдан сақлаш масаласи партия ва ҳукуматнинг диққат марказида турибди. Бу иш тозаловчи иншоотлар қуриб битказилмаган саноат объектларини фойдаланишга топширишни ман қилган. Қарорлар билан чеклаб қўйилган. Совет Иттифоқи — аҳоли яшайдиган жойларнинг атмосфера ҳавосида йўл қўйиладиган зарарли моддалар концентрацияси миқдори чеклаб қўйилган жаҳонда биринчи мамлакатдир.

Шаҳарлар, посёлкалар ва қишлоқлардаги аҳоли яшайдиган жойларнинг ташқи қиёфасини кўп жиҳатдан уларнинг санитария-техника ободонлиги, ҳозирги тузилиши, атмосфера ҳавосини ва сув ҳавзаларини ифлосланишдан муҳофаза қилиш аҳволи белгилаб бермоқда, деди Б. В. Петровский. Шундай бўлса ҳам биз баъзи шаҳарларда ҳаво ҳамон анчагина ифлос ҳолда эканлигига бепарво қараб тура олмаймиз, деди докладчи. Химия саноати корхоналари чиқитларини утиллаштириш ва зарарсизлантириш проблемаси баъзи жойларда ҳал этилган эмас.

Министрликлар ва корхоналарнинг раҳбарлари мана шу камчиликларга барҳам бермоқ учун ниҳоятда шошилинч чоралар кўрмоқлари керак. Шу билан бирга соғлиқни сақлаш органлари саноат корхоналари ва муассасаларнинг раҳбарлари олдига янада юксак талаблар қўйиб, ҳаво, тупроқ ва сувни ифлос қилишда айбдор бўлганларни қаттиқ масъулиятга тортмоқлари керак.

Совет санитария хизматининг вазифалари жуда катта ва масъулиятли, деб таъкидлади министр. Табиатни муҳофаза қилишдан ташқари озиқ-овқат маҳсулотларини микроблар ва зарарли химиявий аралашмалардан ҳимоя қилиш масалаларини ҳал этиш, аҳоли ва ҳунармандларнинг турли ёш группалари учун рационал овқатланиш схемалари ва нормаларини ишлаб чиқиш, мамлакатнинг эпидемиологик ҳолатини қатъий кузатиб бориш талаб этилади. Аҳоли орасида медицина ва гигиена билимларини пропаганда қилишни соғлиқни сақлаш органлари ва муассасалари, барча медицина ходимлари ўзларининг фахрли бурчлари деб ҳисоблайдилар. Кўпгина министрликлар, идоралар ва жамоат ташкилотлари, Қизил Крест ва Қизил ярим Ой жамиятлари союзи, Бутуниттифоқ «Билим» жамияти санитария маданияти даражасини ошириш учун курашда қатнашмоқдалар.

Соғлиқни сақлашга ажратилаётган давлат маблағларининг тез ошиб бораётганлиги Коммунистик партия билан ҳукумат халқнинг соғлиғи тўғрисида ҳамиша ғамхўрлик қилиб келаётганликларини кўрсатувчи ёрқин далилдир, деб давом қилди докладчи. Революциядан илгариги Россияда соғлиқни сақлашга сарф қилинадиган маблағларнинг жами суммаси бир йилда 1 кишига бор-йўғи 91 тийиндан тўғри келар эди, холос. 1967 йилда соғлиқни сақлашга ажратилган маблағлар 7 миллиард 383 миллион сўмга етди. 1 кишига қилинадиган ҳаражат 31 сўмдан зиёд бўлди.

Сўнгги йилларда совет кишиларининг соғлиғини сақлашга сарфланаётган маблағлар жуда тез кўпайтириб борилмоқда.

Меҳнат қобилиятини вақтинча йўқотганлиги муносабати билан, ҳомиладорлик ва туғиш даврига, меҳнаткашларнинг санитария-курорт шифоланишига ва парҳез овқатланишига, шунингдек (болалар муассасаларида, пионер лагерларида ва шунга ўхшаш бошқа жойларда) болаларга хизмат қилиш учун давлат томонидан сарфланадиган маблағларни ҳам қўшиб ҳисоблаганда соғлиқни сақлаш ва социал таъминот эҳтиёжларига ҳаражатларнинг салмоғи ижтимоий истеъмол фондининг 25 процентини ташкил қилади.

Б. В. Петровский ўз докладининг мазкур бўлимига мисол қилиб, бепул медицина ёрдами билан таъминланган совет кишисининг аҳволини, масалан, иқтисодий жиҳатдан тараққий топган АҚШ сингари мамлакатдаги оддий кишиларнинг ташвишлари билан таққослаб кўришни таклиф қилди. Америкалик беморнинг Нью-Йорк касалхонасида фақат бир кун ётиши 60 доллар туради, бир қанча оғир касалликларни даволаш, айниқса операция қилиш ҳақи бир неча минг долларга етиб боради.

Социалистик соғлиқни сақлаш иши касалланиш ва ўлимни камайтиришни таъминлаш, кишиларнинг жисмоний ва руҳий саломатлигини яхшилашга ёрдам бериш, умрни ва бардамликни узайтириш каби юксак инсоний вазифаларни ҳал қилар экан, шу билан ижтимоий меҳнат унумдорлигини юксалтириш ва миллий даромадни ўстиришга муҳим замин яратиб беради.

Соғлиқни сақлаш моддий техника базасини мустаҳкамлаш ва даставвал касалхоналар ва поликлиникалар шоҳобчаларини кенгайтириш, аҳолига даволаш-профилактика ёрдами кўрсатишни тағин ҳам юксалтиришда жуда муҳим, ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. КПСС XXIII съездининг Директиваларига мувофиқ 1970 йилнинг охиригача мамлакатда беморлар даволанадиган ўринларнинг умумий сони 2 миллион 680 тага қадар кўпайтирилмоғи керак, яъни ҳар 10 минг кишига 110 ўриндан тўғри келади. Перспектив планда касалхона шоҳобчасини тағин ҳам ривожлантириш кўзда тутилмоғи керак. Чунки аҳолининг касалхона ёрдамига эҳтиёжи ҳали тўла қондирилаяпти, деб бўлмайди.

Докладчи совет халқининг моддий фаровонлиги ва маданий даражасининг ўсганлиги, медицина фани ва техникасининг ривожланганлиги медицина ёрдами ҳажмини кўпайтирилишинигина эмас, шу билан унинг самарадорлигини янада ошириш каби кечиктириб бўлмайдиган вазифаларни ўртага қўймоқда. Ҳозирги босқичда соғлиқни сақлаш ишидаги тараққиёт ихтисослаштириш билан бевосита боғланган. Бу ихтисослаштириш ҳозирги замон медицинаси тараққиётидаги асосий қонуниятларни акс эттиради. Терапевтика, хирургия ва медицина ёрдамининг бошқа турларини ихтисослаштирмоқ зарур.

Шаҳарларда ва айниқса қишлоқ жойларда аҳолига амбулатория-поликлиника ёрдами кўрсатиш соғлиқни сақлаш ишининг жуда муҳим бўғинларидан ҳисобланади. Бизда бошқа мамлакатлардагига қараганда поликлиникалар анча кўп бўлса-да, лекин унинг ёрдамига эҳтиёж ўсиб бормоқда, бир қанча муассасалардаги моддий ёрдам эса, ҳамон замон талабларидан орқада қолмоқда.

Шу билан бирга давлатнинг соғлиқни сақлаш объектлари қуришга ажратаётган капитал маблағлари бир қанча иттифоқдош республикаларда тўла ўзлаштирилмаяпти. Медицина муассасалари ҳам ўз вақтида ишга туширилмаяпти. Бир қанча ҳолларда ажратилаётган маблағлар кўпдан-кўп майда объектлар қуришга сочиб юборилаётганлиги туфайли ҳам битказилмаган қурилишлар ҳажми кўпайиб кетмоқда; объектларни фойдаланишга топшириш муддатларига риоя қилинмаётир.

Министр бинокорларга мурожаат қилиб, тезроқ қуришга ва биринчи навбатда қулай замонавий касалхона ва поликлиника биноларини битказишга чақирди, қурилиш материаллари саноати раҳбарларидан ва химиклардан безак плиталари, пол материаллари, бўёқлар, пластмассалар ва бошқа материаллар сифатини яхшилашларини илтимос қилди. Шуларсиз беморларни яхши даволаш учун зарур бўлган замонавий палаталар, операция хоналари ва лабораторияларни кўнгилдагидек ускуналаб бўлмайди, деди у.

Медицина муассасаларини қуриш масаласи, деди докладчи, иттифоқдош республикалар, ўлкалар ва областлар раҳбарларининг, шунингдек бутун жамоатчилигимизнинг диққат марказида турмоғи керак.

Докладчи медицина ёрдамини ташкил қилишдаги камчиликларга ҳамда шу камчиликларни йўқотиш чораларига, медицина муассасалари ишини такомиллаштириш масалаларига катта эътибор берди.

Б. В. Петровский айтдики, марказда, шунингдек жойларда медицина шоҳобчалари, кадрлар, капитал маблағлар ва моддий фондларни планлаштиришдаги эътиборсизликлар соғлиқни сақлаш иши вазифаларини ҳал қилишга жиддий тўсқинлик қилмоқда.

СССР Госплани ва соғлиқни сақлаш министрлиги касалхоналар, поликлиникалар, болалар муассасалари тармоқларини кўпайтириш ва уларни қуришга ажратиладиган капитал маблағларни планлаштиришдаги номутаносибликка тўла барҳам бериш масаласини бир неча йилдан бери ҳал қилаолмаётирлар. Соғлиқни сақлаш муассасалари тармоқларини кўпайтириш халқ хўжалик планларида фақат битта кўрсаткич стационарлардаги ўринлар сонигина акс эттирилмоқда. Касалхоналардан ташқари ёрдам кўрсатувчи муассасалар, ҳатто поликлиникалар ва санитария-эпидемиология станциялари каби муҳим медицина муассасаларининг ривожланиши ҳақидаги кўрсаткичлар давлат планларида назарда тутилмаяпти. Медицина муассасаларининг планли ва мутаносиб равишда ўсишига ёрдам бермайдиган бу камчилик ниҳоят қисқа фурсатда тузатилиши лозим.

КПСС XXIII съездининг Директиваларига биноан, деди докладчи, мамлакатимизнинг дори-дармонлар ҳамда медицина техникаси буюмларига бўлган эҳтиёжларини қондириш мақсадларида медицина саноатини ривожлантириш суръатларини ошириш мўлжалланади. Ҳукуматнинг 1967 йилда қабул қилган қарорида бу тармоққа мустақиллик берилиб, СССР Медицина саноати министрлиги тузилди. Медицина саноати корхоналари зарур маҳсулотларни етарли миқдорда ишлаб чиқаришни таъминлаш ва камчил дори-дармонларни, медицина асбобларини четдан харид қилиш учун бўлаётган ҳаражатларни камайтиришни таъминламоғи лозим.

Коммунистик партия, совет халқи, деб давом қилди Б. В. Петровский, бизда жисмоний баркамол, илғор коммунистик ғоялар билан куролланган ёш авлодни тарбиялаш учун ҳамма шароитлар яратилганлиги билан фахрлана оладилар.

Мамлакатимизда оналар ва болалар саломатлигини сақлаш таъминланган. Ҳомиладор хотинлардан 98 процентининг туғишига медицина ходимлари ёрдам кўрсатмоқда, жумладан 91 процент чақалоқ туғруқхоналарда туғилмоқда. Мактабгача болалар муассасаларида 8 миллиондан ортиқ бола тарбияланмоқда. Шифохона муассасалари, болалар санаторийлари ва бошқаларда ўринлар сони йилдан йилга кўпайтирилмоқда. Шунга қарамай, оналик ва болаликни муҳофаза қилишни такомиллаштириш учун ҳали кўп иш қилмоқ керак.

Докладчи саноат корхоналарида ишлаётган кишиларнинг соғлиғини сақлашдек муҳим давлат вазифасига тўхталиб ўтди. У айтдики, касаба союз ташкилотлари ва медицина ходимларининг биргаликда кўрсатган куч-ғайратлари саноат корхоналаридаги ишчиларнинг меҳнат шароитларини анча яхшилашга ва касалланишларини камайтириш имкон берди. 1960 йилдан 1967 йилгача ўтган даврда Медицина-санитария қисмлари сони 30 процент кўпайди. Аммо, медицина-санитария қисмлари тармоқларини ривожлантириш суръатлари ҳали етарли эмас, сўнгги йилларда саноат корхоналари маблағлари ҳисобидан шундай муассасалар қуриш ҳажми қисқариб кетди.

Соғлиқни сақлаш органлари ва муассасалари саноат ишчиларининг диспансер назорати билан янада кенгроқ қамраб олинишини таъминлашлари, касб-ҳунар касалликлари билан оғришни камайтириш ҳамда меҳнат қобилиятини вақтинча йўқотишга боғлиқ касалликлар билан оғришнинг олдини олиш ва бундай касалликларни камайтириш учун актив кураш олиб бормоқлари керак.

Министр соғлиқни сақлаш соҳасида қишлоқ аҳолиси билан шаҳар аҳолисининг турмуш даражасини якинлаштириш тўғрисида КПСС XXIII съездининг берган кўрсатмалари ҳали сусткашлик билан амалга оширилаётганлигини кўрсатиб ўтди. Кўпгина қишлоқ район касалхоналари, поликлиникалари ва амбулаторияларининг моддий техника базаси ҳамон бўш. Автомобилларга ўрнатилган кўчма медицина муассасалари ҳам ҳамон кам ишлаб чиқарилмоқда. Қишлоқ шароитларида ишлашга мослаштирилган санитария транспорти камчил. Бир қанча қишлоқ районларида медицина ходимлари кадрлари орасида қўнимсизлик кўп. Меҳнаткашлар депутатлари советларининг баъзи ижроия комитетлари ҳамда соғлиқни сақлаш органлари қишлоқ медицина ва фармацевтика ходимларининг меҳнат ва турмуш шароитларига етарли эътибор бермаётганликлари ана шу қўнимсизлик сабабларидан биридир.

Соғлиқни сақлашда санаторий-курорт йўли билан даволашга муҳим аҳамият берилмоқда, деб давом қилди докладчи. Совет ҳокимияти йилларида курорт, санаторий ва дам олиш уйлари аслида янгидан барпо этилди. Санаторийларда ва профилакторийларда меҳнаткашларни даволаш ва уларнинг дам олишлари учун 500 мингдан ортиқ ўрин ва дам олиш уйлари билан пансионатларда 275 минг ўрин мавжуд.

Ҳар йили курортлар, санаторийлар, профилакторийлар ва дам олиш уйларида 9 миллиондан ортиқ киши даволанмоқда ва ҳордиқ чиқармоқда. КПССнинг XXIII съезди Директиваларида санаторий-курорт ёрдамини тағин ҳам такомиллаштириш вазифалари белгилаб берилган. Санаторий-курорт йўли билан даволашни яхшилаш, санаторийлар, пансионатлар, дам олиш уйлари тармоқларини кенгайтириш, туризмни ривожлантириш тадбирлари кўзда тутилган.

Докладда медицина фанини ривожлантиришга катта ўрин берилди.

Совет давлати, деди министр, олимларнинг ишлаши учун ниҳоятда қулай шароитлар яратиб берган. Партия ва ҳукуматимиз Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидан бошлаб медицина фанига эътибор бериб, унга ёрдам кўрсатиб келмоқда. Ҳатто Улуғ Ватан урушининг оғир йилларида ҳам бу ғамхўрлик жаҳонда энг катта илмий медицина ташкилоти —СССР Медицина фанлари академияси барпо этилганлигида намоён бўлди. Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқининг барча республикаларида 350 дан ортиқ медицина илмий тадқиқот институтлари бор, медицина олий ўқув юртларида эса, 3 мингдан ортиқ кафедра ишламоқда.

СССРда медицинанинг катта проблемаларини ўрганиш учун 21 та онкологик, 21 та травматологик, 18 та силга қарши, 87 та санитария-эпидемиология профилидаги ва бошқа илмий тадқиқот институтлари ташкил қилинган ва муваффақият билан ишлаб турибди.

Совет фанининг практика билан чамбарчас боғланганлиги унинг характерли хусусиятидир. Буни медицина фанида айниқса яққол кўрамиз. Кўпчилик илмий-тадқиқот институтлари илмий изланишлар билан бирга касалликларга диагноз қўйиш ва уни даволашда ҳам актив қатнашмоқдалар.

Докладчи илмий фаолият соҳасидаги камчиликларга ҳам тўхталиб ўтди. У, илмий институтлар ишини яхшилаш, баъзиларининг профилини ўзгартириш ва йириклаштириш, бошқаларини олий ўқув юртларининг кафедралари билан бирлаштириш зарур, деб айтди. Олимларнинг иш шароитларини яхшилаш, лабораториялар ва бўлинмаларни аниқ ишлайдиган замонавий асбоб ва аппаратлар, лаборатория қурилмалари ва реактив моддалар билан ускуналаш ва таъминлаш учун кўп иш қилмоқ лозим.

Министр медицина кадрлари тайёрлашни янада такомиллаштириш масалаларига алоҳида тўхталиб ўтди.

Социалистик мамлакатлар совет соғлиқни сақлаш ишининг прогрессив принципларидан ижодий фойдаландилар. Эришган муваффақиятларимиз жаҳоннинг ҳамма мамлакатларида соғлиқни сақлаш ишини ривожлантиришга катта таъсир кўрсатмоқда. Совет Иттифоқи Жазоир, Мали, Сомали, Бирлашган Араб Республикаси, Афғонистон, Ҳиндистон ва бошқа мамлакатларнинг меҳнаткашларига биринчи бўлиб қардошларча ёрдам қўлини чўзди. Биз уларга саноат ва қишлоқ хўжалигини вужудга келтириш ва ривожлантиришдагина эмас, шу билан бирга даволаш-профилактика муассасалари, медицина саноати корхоналарини қуришда, медицина кадрларини тайёрлашда ҳам ёрдам бераяпмиз.

Совет Иттифоқининг ривожланаётган давлатлар соғлиқни сақлаш ишига кўрсатаётган ёрдами бизнинг интернационал бурчимиз ва халқлар ўртасида дўстлик ва тинчликни мустаҳкамлашга қўшаётган ҳиссамиздир.

Б. В. Петровский таъкидлаб ўтдики, бизнинг мамлакатимизда халқ соғлиғини сақлаш—соғлиқни сақлаш органларининг идора иши бўлибгина қолмай, социалистик давлатнинг энг муҳим вазифаларидан биридир. Бу иш жамоат ташкилотлари ва меҳнаткашлар кенг оммасининг актив мадади ёрдамида амалга оширилмоқда. СССР Олий Советидан тортиб меҳнаткашлар депутатлари поселка ва қишлоқ Советигача барча Советларда соғлиқни сақлаш масалалари билан шуғулланувчи депутатлар доимий комиссиялари ишлаб турибди. Меҳнаткашлар депутатлари Советлари медицинанинг энг муҳим проблемаларини мунтазам равишда муҳокама қилиб, уларни ҳал қилишда бизга ёрдам бермоқда. Сўнгги йилларда кўпгина иттифоқдош ва автоном республикалар олий советларининг сессияларида аҳолига медицина ёрдами кўрсатиш аҳволи ва уни янада яхшилаш чоралари тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Совет касаба союзлари меҳнаткашлар соғлиғини сақлаш ишида катта роль ўйнамоқда.

Медицина ходимлари халқ депутатлари ва жамоатчиликнинг кўрсатаётган бу ёрдамини мамнуният билан қабул қилиб, унга совет кишилари ҳақида катта ғамхўрликни янада кучайтириш билан жавоб берадилар.

Б. В. Петровский эндиликда соғлиқни сақлаш тўғрисидаги қонунларнинг янги асослари зарур бўлиб қолди, деди. Совет медицинасининг инсонпарвар принциплари, халқ соғлиғи тўғрисида давлатимизнинг катта ғамхўрлиги шу қонунларда тўла акс этмоғи лозим.

Шу юксак минбардан туриб, деди сўзининг охирида СССР Соғлиқни сақлаш министри, тўрт ярим миллион медицина ходимлари номидан, биз бутун куч-қувватимиз ва билимимизни, қалбларимизнинг ҳароратини энг инсоний мақсад—коммунизм қурувчилари — совет кишиларининг соғлиғини сақлашга сарфлаймиз, деб Коммунистик партияни, ҳукуматни, бутун халқни, сизларни — СССР Олий Совети депутатларини ишонтиришга руҳсат этгайсиз!

Оққўрғон районидаги Димитров номли колхознинг пахта далаларида иш қизғин. Хўжалик меҳнаткашлари гектаридан 35—40 центнерлик ҳосил етиштириш иштиёқида меҳнат қилмоқдалар. Суратда: 2-звено бошлиғи Н. Анорқулов ғўзаларни кўздан кечирмоқда.

Ҳ. Маматов фотоси.

МЕҲНАТ СЕМЕСТРИ

Олий ўқув юртларида ёзги имтиҳон сессиялари тугаб, меҳнат семестри бошланишига оз вақт қолди. Тошкентдаги кўпгина олий ўқув юртларида қайноқ меҳнат палласига ҳозирданоқ пухта тайёргарлик кўриб қўйилди.

Юрагида ўти бор студент йигит-қизларнинг аксарияти Тошкентдаги қурилишларда меҳнат семестрини ўтказишга қарор қилди. Бу йил қурилиш майдонларида 10 мингдан ортиқ студент ишласа, шулардан 7 минги «Главташкентстрой»га қарашли қурилиш бошқармаларида меҳнат гаштини суради.

Шу муносабат билан шаҳар комсомол комитети ҳузурида Тошкент шаҳри бинокор студентлар отрядининг штаби ташкил этилди.

— Ташаббускор студентлар Тошкент қурилишларида бир ярим ой ишлайдилар, — дейди штаб аъзоси П. Холмуратов. — Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институти ва Тошкент политехника институтидаги айрим факультетлар студентларининг ёзги ишлаб чиқариш практикалари шу даврга тўғри келди.

Ўтган йили ҳам кўпгина студентлар группалари ишлаб чиқариш практикаларини Тошкент қурилишларида ўтказишганди. Қурилиш бошқармаларининг раҳбарлари бу меҳнатсевар ёшларни бу йил ҳам бинокорлар даврасида бўлишларини илтимос қилдилар.

Мухтор Азизов ва Галина Аляева 2-пойафзал фабрикаси бичиш цехининг илғор ишчиларидан ҳисобланишади. Улар ана шу даргоҳда ўн йилдан бери меҳнат қилиб келишмоқда. Бу пешқадамлар коммунистик меҳнат бригадасининг аъзолари. Суратда: М. Азизов ва Г. Аляева ўртоқлар.

И. Глауберзон фотоси.

ЧИННИСОЗЛАР

Жаҳонга машҳур Тошкент чинни заводи пиёласининг таърифига сўз топилмайди! Ана шу пиёлаларнинг кўпи контролёр Шоирахон Усмонова қўлидан ўтади. Чиннининг жаранги соз бўлишида унинг ҳам ўзига яраша ҳиссаси бор.

Шоирахоннинг диди юқори. У чинни нуқсонини осонгина пайқайди.

— Менга энг ёқадиган дугонам Миллахон Қаюмованинг гуллари, — дейди у. Қаюмова чиннига гул босиш цехининг мастери. Яқинда улуғ шоир Алишер Навоий расми солинган коса ва Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий расми туширилган вазалар литвалик дўстларимизга совға қилинди.

Шоирахон Усмонова дугоналари ва шогирдлари Ҳакима Йўлдошева, Элмира Корнилова ва бошқа чиннисозлар билан баракали меҳнат қилиб, ойлик топшириқларининг мунтазам 120—130 процент бажарилишига ҳисса қўшяпти.

Х. ЖАМОЛИДДИНОВ.

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ

Кенг хона. Бу ерда коммунистларнинг навбатдаги йиғилиши ўтказиляпти.

— Заводимиз коллективи зиммасига, — деди биринчи масала юзасидан сўзга чиққан директор З. Б. Муртазоев, — саноатимиз учун муҳим хомашё ишлаб чиқаришдек масъулиятли вазифа юклатилган. Тўғри, бу соҳада коллективимиз, коммунистлар, катта ғайрат кўрсатмоқдалар. Биринчи квартал плани ортиғи билан бажарилди. Лекин, март ойи плани ярим йўлда қолди. Бугунги йиғилишдан мақсад, биз коммунистлар ана шу оқсоқликнинг сабабларини рўй-рост айтиб ўтишимиз ва ўз таклиф ва мулоҳазаларимизни ўртага ташлашимиз керак...

Шундан сўнг кўпни кўрган илғор коммунистлар бирин-кетин сўзга чиқдилар.

— Планнинг бажарилмаганлигига сабаб шуки, — деб айтишди коммунистлар, — бизда ишчи кучи етишмай қоляпти. Шунингдек, баъзан транспорт танқислиги ҳам сезилиб туради. Бу ҳақда ишчиларимиз неча бор шикоят қилишган, лекин оқибатсиз қолиб келмоқда.

— Одамнинг кайфи чоғ бўлса, меҳнати ҳам унумли бўлади — ,деб айтди яна бир коммунист. Бироқ, бизда ишчиларга ҳартарафлама маданий-маиший шароит яратиб берилмаган.

Ўша кунги партия йиғилишида заводда ишлаб чиқаришни ҳар тарафлама яхши йўлга қўйиш юзасидан кўпгина бошқа истак, таклиф ва мулоҳазалар билдирилди.

Мажлиснинг қарорида ана шулар қисқа ва лўнда қилиб акс эттирилди. Таклифларни ўрганиб чиқиш ва уни ишлаб чиқаришга жорий қилиш коммунистларга топширилди.

Қарор қоғозда қолиб кетмаслиги керак! Унинг ижроси учун курашиш ҳар бир коммунистнинг бурчидир, деб келишиб олдилар.

Белгиланган тадбирлар бирин-кетин амалга оша бошлади. Натижада заводда ишлаб чиқариш ҳажми аввалги даражасига етиб олди. Ҳатто айрим цехлар планни муддатидан анча кун олдин бажарадиган бўлиб қолдилар.

Завод кейинги тўрт ойда пландаги 385 минг ўрнига 485 минг сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқарди. Бунда коммунистларнинг етакчилик роли катта, улар ҳар соҳада ишлаб чиқаришга сезиларли таъсир кўрсатдилар. Партия ташкилоти ҳисобида ҳозир 27 коммунист бор, уларнинг ҳар бири ишлаб чиқаришнинг энг муҳим участкаларини бошқарадилар. Янгилик ташаббускорлари, ихтирочи-рационализаторлар ҳам коммунистлар.

Илгарилари пресслаш цехидаги айрим ишлар қўлда бажариларди, 150—300 килограмм оғирликдаги прессловчи коробкани юритиш анча қийин бўларди! Эндиликда ишнинг бу соҳаси ҳам механизациялаштирилди. Илгари цехда кунига 6 тонна тол прессланадиган бўлса, эндиликда бу миқдор 9-10 тоннага етмоқда. Суръат ҳам тез, маҳсулот сифати ҳам соз бўляпти.

Рационализатор-ихтирочилик бюросининг аъзолари слесарь Энвер Алиевнинг қисқа тола ишлаб чиқариладиган цехда қўл меҳнатини енгиллаштириш тўғрисида киритган таклифини ҳам қаъқуллладилар.

Гап шундаки, илгари цехда тола қабул қиладиган участкада доимо бир ишчи банд эди. Энди унинг меҳнатини транспортер бажармоқда. Айрим техник камчиликлар ҳам тугатилди. «ТММ-200 К» маркали машинадан тола ўтаётганида у механизмларга ўралиб қолиб, маҳсулот сифати бузиларди. Иш жараёни маълум муддатга тўхтаб қоларди. Коммунист-рационализаторлар астойдил изландилар. Натижада, машинанинг бир узелини алмаштириш керак, деган қарорга келдилар.

Шундай ҳам қилинди. Эндиликда тола сифатли бўлиб, меҳнат унумдорлиги ҳам аввалгига қараганда ортди.

Завод партия ташкилоти ишчилар ўртасида оммавий-сиёсий тарбиявий ишларни жонлантиришга ҳам катта аҳамият бермоқда. Кўпгина цех бошлиқлари мутахассис коммунистлар турли хил сиёсий тўгараклар ва мактаблар машғулотларида қатнашиб, ўз билимларини оширмоқдалар.

Бу ерда сиёсий ташкилотчилар фаолияти, айниқса, кучайтирилган. Кўп йиллик ҳаёт тажрибасига эга бўлган етти коммунист сиёсий ташкилотчи қилиб тайинланган, уларга конкрет топшириқлар бериб турилади.

Ўтган давр ичида сиёсий ташкилотчилар ўзларига бириктилган хонадон ва цехларда бир неча бор бўлдилар. Ишчиларни қизиқтирадиган темаларда суҳбатлар, савол-жавоблар ўтказдилар. Сиёсий ташкилотчилардан М. Давлатов, Д. Муҳамедов, М. Султонов ўртоқлар олиб бораётган ишлар кўпчиликка маъқул бўлмоқда.

Сиёсий маориф тўгаракларида ҳам машғулотлар уюшқоқлик билан ўтказилмоқда. Пропагандист П. В. Бурченко бошлангич сиёсий мактаб программаси бўйича олиб борган сиёсий машғулотлар тингловчиларга манзур бўлди.

Оққўрғон районидаги Гул қаноп-жуд заводи коллективи эришилган ютуқларни мустаҳкамлаб, янги марраларга интилмоқда. Бунда партия ташкилоти томонидан олиб борилаётган ташкилий-партиявий ишларнинг роли катта бўлаётир.

Завод коллективи доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини меҳнатда катта муваффақиятларни қўлга киритмоқда, социалистик мусобақа байроғини баланд кўтарган ҳолда меҳнат қилмоқда.

Ғ. ТОЖИБОЕВ.

ЖАНГОВАР ЙИЛЛАР ХРОНИКАСИ

ТУРКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА

1924 ЙИЛ

21 ЯНВАРЬ. Кеч соат 5 да Тошкентга Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг асосчиси В. И. Лениннинг вафот этганлиги тўғрисида хабар келди. Бу хабар ҳаммани чуқур қайғуга солди.

23 ЯНВАРЬ. Партия, Совет ҳукумати ва бутун дунё меҳнаткашларининг доҳийси Владимир Ильич Лениннинг вафоти муносабати билан «Туркистон», «Туркестанская правда» ва бошқа газеталарнинг навбатдан ташқари шошилинч сонлари чиқди.

21 ФЕВРАЛЬ. СССР Меҳнат ва Мудофаа Кенгаши Туркистонда тўқимачилик фабрикаси, Бўзсув электр станцияси ва Андижон-Наманган темир йўлини қуриш ҳақида қарор қабул қилди.

5 АПРЕЛЬ. РКП(б) Марказий Комитетининг Сиёсий Бюроси А. Раҳимбоевнинг «Туркистон, Бухоро, Хоразм (миллий республикалар тузиш) тўғрисида»ги докладини эшитди. Сиёсий Бюро Туркистон, Бухоро ва Хоразмда миллий-давлат чегараланиши ўтказиш тўғрисида Урта Осиё коммунистик ташкилотларининг таклифини маъқуллади.

Бироқ, бу масалани ҳал этишни май ойининг охирларига қолдириб Туркистон, Бухоро ва Хоразм делегацияларига РКП(б) XIII съездига шу ҳақда зарур материаллар олиб бориш вазифасини юклади.

4 МАЙ. ТКП нинг VIII съезди очилди. Съезд кун тартибига РКП(б) Марказий Комитети, РКП(б) Марказий Комитетининг Урта Осиё бюроси, ТКП Марказий Комитети, ревизия комиссияси ҳамда ТКП Марказий контроль-комиссиясининг докладлари, партия қурилиши, иқтисодий қурилиш, ёшлар ўртасидаги ишлар, раҳбар органларга сайловлар ҳақидаги масалалар қўйилган эди.

5 ИЮНЬ. Ленинча чақириқлар пайтида шу кунгача партияга кириш учун Туркистон областларида қуйидагича ариза тушди: Фарғонада — 1506, Сирдарёда — 4338, Самарқандда — 497, Еттисувда — 207, Туркманистонда — 700. Ҳаммаси бўлиб 7742 ариза тушди.

8. ИЮЛЬ. Тошкентдаги Свердлов номли театрда ишчилар, деҳқонлар ва Қизил Армия депутатлари Янги ва Эски Шаҳар Советлари ҳамда ишлаб чиқариш союзлари аъзоларининг тантанали йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда Тошкент пролетариатига Қизил Байроқ ордени топширилди.

17 СЕНТЯБРЬ. Туркистон Марказий Ижроия комитетининг фавқулодда сессияси Урта Осиёда миллий-давлат чегараланиш ўтказиш лойиҳасини маъқуллади ва Туркистондаги ҳамма халқларга мурожаат қабул қилди.

25 СЕНТЯБРЬ. РКП(б) Марказий Комитетининг Сиёсий Бюроси И. А. Зеленскийнинг докладини эшитиб, Урта Осиё Республикаларининг миллий-территориал бўлиниши лойиҳасини тасдиқлади. Шу қарорда Қирғизистон (Қозоғистон) АССР таркибида Қорақалпоғистон Автоном областини тузиш зарур деб топилган эди.

6 ОКТЯБРЬ. РКП(б) Марказий Комитетининг Урта Осиё бюроси Тожикистон территориал комиссияси раисининг докладини эшитиб, Тожикистон Автоном области ўрнига Узбекистон ССР таркибида Тожикистон Автоном Республикаси тузиш ҳақида қарор қабул қилди.

18 ОКТЯБРЬ. РКП(б) Марказий Комитети Қирғизистон ва Тожикистон бўйича Вақтли партия бюролари, шунингдек Туркманистон ва Қирғизистон ревкомларини тасдиқлади. Улар олдига партия-совет органларини тузиш вазифаси қўйилди.

27 ОКТЯБРЬ. СССР Марказий Ижроия Комитетининг II сессияси Урта Осиё халқларининг ҳоҳиш-иродасини ифода этиб, Туркистон Марказий Ижроия комитети, Советларнинг V Умумхоразм қурултойи ва Умумбухоро қурултойининг миллий чегараланиш ўтказиш ҳамда янги Совет Социалистик Республикалари ва областлари тузиш ҳақидаги илтимосини қондирди.

30 ОКТЯБРЬ. РКП(б) Марказий Комитетининг Сиёсий Бюроси Урта Осиёда миллий-давлат чегараланиши ўтказиш билан боғлиқ бўлган масалаларни муҳокама қилди. РКП(б) Марказий Комитети Урта Осиё бюросининг составини тасдиқланди. Узбекистон Компартиясининг Вақтли ташкилий бюроси составига В. Иванов, А. Икромов, Ф. Хўжаев, А. Раҳимбоев ва бошқалар киритилди. Шунингдек Туркистон Компартиясининг ҳам Вақтли ташкилий бюроси составини тасдиқланди.

25. НОЯБРЬ. РКП(б) Марказий Комитети Урта Осиё бюроси ва Узбекистон Компартияси ташкилий бюросининг органи бўлган «Правда Востока» газетасининг биринчи сони чиқди.

6 ДЕКАБРЬ. РКП(б) Марказий Комитети Урта Осиё бюроси Узбекистон Компартиясининг Тожикистон АССР бўйича ташкилий бюросини тузди.

ДЕКАБРЬ. Узбекистон ва Туркманистон АССР Компартияларининг ташкилий бюроси ҳамда янги область партия бюролари ишга киришганлари муносабати билан Туркистон, Бухоро, Хоразм Коммунистик партияларининг Марказий Комитетлари ўз ишларини тугатдилар. Ана шу вақтда Туркистонда 23 минг 810 коммунист бор эди.

Чирчиқдаги автотаксомотор паркининг коллективи В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини арзирли туҳфалар билан кутиб олиш учун ўзаро социалистик мусобақани кундан-кунга қизитиб юбормоқда. Карбюраторчи О. Ниёзматов ана шу хайрли ҳаракатнинг пешқадамларидан бири. У топшириқларини муттасил ошириб бажариб келмоқда. Суратда: О. Ниёзматов.

А. Веливулаев фотоси.

ТОШКЕНТ СТАНЦИЯСИ — ВИСТАВКА ЭКСПОНАТИ

Совет малакатидаги кўчма компрессор станциялари қаторига «ПР-10» маркали ротацион агрегат қўшилди. Тошкентдаги «Компрессор» заводи бу агрегатларни мамлакатимизда биринчи бўлиб кўплаб ишлаб чиқаришга киришди.

Заводнинг бош конструктори И. М. Карпизин қуйидагиларни айтди: янги агрегатнинг тажриба тариқасида ишланган нусхаси Москвада СССР халқ хўжалиги ютуқлар виставкасига қўйилди. Бу агрегат Англиядаги «Бром-вейд» фирмасининг машҳур компрессор станцияларидан қолишмайди. «ПР-10» агрегати поршинли агрегатдан 1,6 тонна енгилдир. Худди шундай миқдордаги металлдан уч машина ўрнига тўрт машинани тайёрлаш мумкин.

Москвадаги «НИИХиммаш» институтининг олимлари Тошкент заводи мутахассислари билан ҳамкорликда тайёрлаган ротацион компрессор станция ўн икки минг соат ишлай олади. Бу — олдинги станциянинг иш вақтидан икки баравар ортиқдир.

(ЎзТАГ).

СИФАТ ВА СОН УЧУН

Йилдан-йилга қурилиш миқёси кенгайиб боряпти. Шу сабабли бошқа материаллар қатори ғиштга бўлган эҳтиёж ниҳоятда катта.

Заводимизнинг коллективи шу талабни эътиборга олиб, кўплаб ғишт ишлаб чиқариш учун курашмоқда. Биз беш ой мобайнида пландан ташқари ярим миллион дона ғишт ишлаб чиқардик. Бу ютуққа самарали меҳнат қилганимиз, замонавий техникани ишлаб чиқаришга татбиқ этиш туфайли эришдик.

Механизация ҳикмати кўп бўляпти. У оғир қўл меҳнатини озод қилиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини арзонлаштиришга кенг йўл очиб бермоқда. Заводимизда операцияларнинг 75—80 проценти техника елкасига юклатилган. Биз техникадан янада унумли фойдаланиш учун ҳаракат қилмоқдамиз.

Тупроқ асосан мотовозда олиб келинади. Лекин мотовоз билан тупроқни доимо етарли даражада таъминлаш қийин. Шунинг учун ҳар эҳтимолга қарши машиналарда эҳтиётдан тупроқ келтириб қўйишни одат қилиб олганмиз. Завод ишлаб чиқариши шундан бошланади. Яшиксимон ярим автомат тупроқни лойхонага узатиб беради.

Тупроқ ишлангач, лой вакуумпресс ёрдамида тортиб сиқилади. Вакуумпресснинг энг яхши хусусияти ҳавони тортиб олгач, қолипланаётган хом ғиштда ҳаво бўшлиқлари қолмайди ва ғишт мустаҳкам бўлади. Хом ғиштлар хумдон ичига вагонеткаларда киритилар экан, хом маҳсулотнинг тўғри тахланишига жуда катта аҳамият берамиз. Қайта-қайта текшириб кўрамиз. Чунки ғишт қийшиқ терилса етарли даражада пишмай қолади ва сифати яхши бўлмайди.

Ғишт пишиб чиққач, вагонларга тахлаш қўл кучи билан бажарилади. Ундан кейин ғиштни транспортга юклаш ҳам анча қўл кучини талаб қилади. Биз шу жараёнларни механизациялашга ҳаракат қиляпмиз. Ҳозирги кунларда ғиштни транспортга юклайдиган янги кўтарма кранни синовдан ўтказяпмиз.

Янги режамиз бўйича ғишт 200 тадан тўп-тўп қилиб тахланади. Кўтарма кранга тўртта «қўл» ўрнатилади. Кран тўп-тўп турган ғиштларни тагидан сиқиб олади-да, вагонларга юклайверади. Ғишт сиқилганда синмасин учун кран «қўл»ларига резина қўйилади. Икки-уч синов ўтказиб кўрдик. Ҳозирги натижалар ёмон эмас. Яқин орада ишлаб чиқаришда қўллаб юборсак энг мушкул жараёнлардан бирини ҳам механизациялаштирган бўламиз. Меҳнат унумдорлиги бир неча бароборга ортади.

Заводимиз коллективи шу каби қатор ишларни амалга ошириш учун курашяпти. Сарфлаган меҳнатларимизга яраша техника ҳам ўз самарасини беряпти. Йил бошида беш йилликнинг учинчи йили учун социалистик мажбурият олган эдик. Шунга биноан йил охиригача пландан ташқари 200 мингта ғишт ишлаб чиқаришга ваъда қилган эдик. Икки ойдаёқ йиллик мажбурият бажарилди. Яна йил давомида бир миллион дона ғишт ишлаб чиқарамиз.

Жўнатаётган ғиштларимизнинг 80 проценти «100» маркаси, қолган қисми эса «75» маркаси билан қабул қилинмоқда. Бу даражага эришишда В. Авриянова, С. Марченко, А. Тоштемиров каби ўртоқлар бошлиқ смена аъзолари муносиб ҳисса қўшишмоқда. Эришаётган ютуқларимиз чакки эмас. Лекин бундан кейин ҳам унумлироқ ишлашга, қолган оғир меҳнатли жараёнларни техника устига юклаб, технологияси қолоқ участкаларни такомиллаштиришга эришиш йўлида билим ва тажрибамизни ишга соламиз.

П. ТУРҒУНОВ,
Янгийўл 8-ғишт заводлари бошқармасининг 5-заводи бошлиғи.

ЧИРЧИҚ СОҲИЛИДА

РЕПОРТАЖ

Қўйлиққа боргач Чирчиқ соҳили бўйлаб кунботар томонга тўрт юз метрча юрсангиз ажойиб маконга дуч келасиз. Ойнаванд ромлар қуёшда кўзни олади. Чирчиқ сувидан акс олгандай мавжланади. Яқинлашган сари қаторлашган теплицаларнинг ичи яққолроқ кўрина боради. Ичкарида помидор, бодрииг пишиб ётибди. Худди кеч куз фаслини эслатади. Қиш фаслида бу улкан теплицаларнинг ичи жуда ғаройиб бўлади. Ташқарида қор бўралайди, совуқнинг дастидан ўсимлик дунёси карахт уйқуга кетган вақтда бу ерда кўм-кўк бодринглар ғарқ пишади. Помидор тупларн ҳосилининг мўллигидан зўрға кўринади. Одатда бу ерда ҳосил очиқ далада етиштирилмайдиган фаслларда битади. Мана ҳозир йиғим-теримнинг охирги долзарб кунлари. Бундан кейин экин йиғиштирилиб, теплицалар келгуси мавсум учун тайёрланади.

Ўн еттита теплицани оралаб ўтдик. Теплица шаҳарчасининг асосий қурилиш майдони бошланди. Ғишт, темир синч, труба ва бошқа қурилиш материаллари ортган машиналар пешма-пеш келиб-кетиб турибди. Биринчи қатордаги теплицаларга ойна солиняпти.

Биз теплицахоналар томон юрдик. Иссиқхоналар қўшалоқ шаклда тикланаяпти. Ўртада усти берк йўл. У бошини кўз илғамайди. Ўнг томонда О. Власова бошлиқ бўёқчилар бригадаси ишламоқда. Коммунистик меҳнат бригадаси деган юксак номни олишга муяссар бўлган коллектив яқиндан бошлаб янгича ишга ўтди. Илгари ҳар икки киши ўзлари хавоза ясаб кейин иш бошлашар, тўрт-беш метр бўялгач, хавоза сурилар ёки қайта қуриларди. Кимдир фойдаланилмай ётган аравани шу ишда асқотишини таклиф қилди. Тўрт ғилдиракли араванинг устига сўри қилинадиган бўлди. Энди истаган жойга енгилгина олиб ўтавериш мумкин. Ҳисоблаб чиқилса янгиликнинг шарофати билан меҳнат унумдорлиги 18—20 марта ошибди.

Механизациялашган колонна коллективи орасида новаторларнинг сафи кенгайиб бормоқда, — дейди 22-механизациялашган кўчма колоннанинг бошлиғи Марк Абрамович Эйдельман. — Масалан, А. Рабизановичнинг теплицалардаги стеллажларни олиб ташлаб, экинни ерга экиш тўғрисидаги қимматли таклифи 20 минг сўм пулни тежаб қолишга сабаб бўлди. Ҳар бир теплицадаги экин экиладиган фойдали ер 0,3 гектарга кенгайди. Юқори ва ён томондаги дарчаларни очиш механизми ҳақидаги таклифни айтмайсизми. У эксплуатация даврида теплицачиларнинг мушкулини енгил қилди. Бу таклиф вақтни тежайди, ишни енгиллаштиради. Илгариги теплицаларда дарча қўл билан кўтариб қўйиларди...

Теплица шаҳарчаси қурилишини томоша қилишда давом этамиз. Чор-атрофда меҳнат жабҳаси авжида. А. Тўраев бошлиқ пешқадам монтажчиларнинг қўли-қўлига тегмайди. Улар кечагина чап томондаги теплицанинг монтаж ишларини тугатишган эди. Бугун эса ўнг томондагисини кўтаришмоқда. Бригада аъзоси И. Строганов ҳар томонга учқун чақнатиб туташ синчларни бир-бирига пайванд қилса, А. Шофин иссиқлик трубаларини улаяпти. А. Тўраевнинг ўзи трубаларни пайвандлаяпти.

— Бу коллектив ҳам коммунистик меҳнат бригадаси номини олган, — дейди уларнинг меҳнатидан мамнун бўлиб қурилиш участкасининг бошлиғи Беник Андреевич Авакян. — Асосий тиклаш ишини шулар бажаришади. Йил бошидан бери ойлик топшириқларни 160 процентдан кам адо этаётганлари йўқ.

Қайси бир участкага бормайлик теплица комбинати қурилиши жадаллик билан олиб борилаётганлигининг гувоҳи бўлдик. Механизациялашган колонна коллективи икки йилдан бери кетма-кет ҳар квартал Қишлоқ қурилиши министрлигига қарашли 1-«Узбексельспецстрой» трестининг кўчма Қизил байроғини қўлда сақлаб келаётир. 22-механизациялашган кўчма колонна қурувчилари теплица комбинати қурилишини ўтган йил май ойида бошлаган эдилар. Бир йил ичида талайгина ишларни бажариб қўйишди. Бу йил тўрт ярим ойдаёқ ярим йиллик планни ошиғи билан адо этишди. Шу кунгача белгиланганидан 70 минг сўмликдан ортиқ қурилиш ишларини дўндириб қўйишди, азаматлар. Қурилиш харажатини 0,3 процентга камайтиришга муваффақ бўлишди.

Қурувчилар теплицаларни муддатидан аввал қуриб битказиб, шаҳар аҳолисини қишин-ёзин сабзавот билан таъминлаш ишига муносиб ҳисса қўшишга қаттиқ бел боғлашган.

— 3,1 гектар ердаги 31 та теплицани, — дейди Б. Авакян, — IV кварталда фойдаланишга топширишимиз керак. — Биз эса июнь ойининг охиригача ҳаммасини битказиш ниятидамиз. Шунда деҳқонлар ҳозирдаёқ экишга тайёргарлик кўриб, далаларда ҳосилнинг теги узилиши билан бу ерда ҳосил узишлари мумкин бўлади.

Азамат қурувчилар йил охиригача битказилиши лозим бўлган теплица, буғ қозонлари, сув сақланадиган резервуарларни битказиб бўлгач, йилнинг иккинчи ярмида келаси йили ишга туширилладиган объектларда иш бошлаб юборадилар. Келаси йил 3,6 гектар, 1970 йил ҳам 3,6 гектар, 1971 йил 3,7 гектар теплицахоналар қуришади. Улар белгиланган ишларни муддатидан анча аввал адо этиб бундан кейин ҳам доимо кўчма Қизил байроқни қўлда сақлаб қолиш учун бутун имкониятларини ишга солмоқдалар.

Чирчиқ соҳилида улкан теплица шаҳарчаси бунёд этилмоқда. Ўрта Осиёда энг катта теплицалардан бўлган комбинат қурилиши кундан-кунга қизимоқда. У тўла ишга тушгач кеч куз, қиш, баҳор фаслида ҳар куни карвон-карвон бодринг, помидор, пиёз, редиска ва бошқа резаворлар кунда шаҳар аҳолисига жўнатиб турилади.

Б. ПУЛАТОВ.

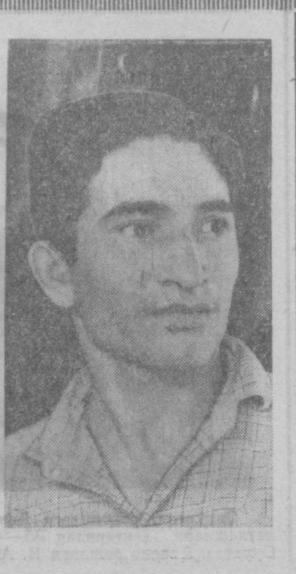

ПЕШҚАДАМЛАР

Калинин район саноат корхоналарининг коллективлари бу йил ҳар қачонгидан ҳам унумли меҳнат қилмоқдалар. Район бўйича маҳсулот ишлаб чиқариш ва уни реализация қилиш планларини бажаришда юксак кўрсаткичларга эришилмоқда. Ўтган беш ой давомида маҳсулотни реализация қилиш топшириғи 16,5 процент ортиғи билан бажарилди.

Жун фабрикаси ва 7-ғишт заводлари бошқармаси коллективлари саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш давлат планларини бажаришда катта муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар. Фабрикада беш ойлик план 120,3 процент қилиб адо этилди. Меҳнат унумдорлиги эса белгиланганига қараганда 5,7 процент ортди. Ғишт заводлари бошқармаси коллективи ҳам меҳнатда илғорлардан қолишмаяпти. Бу ерда ишлаб чиқаришнинг барча техника-иқтисодий кўрсаткичлари тобора ортиб бормоқда. Бир вақтлар қолоқ ҳисобланган ғиштчилар коллективи бу йил ойлик топшириқларни доим зиёдаси билан бажаряпти. Беш ойлик план эса 107,5 процент қилиб адо этилди. Меҳнат унумдорлиги 20,2 процент ортди.

Бу пешқадам корхоналар коллективлари қўлга киритилган ютуқларни янада мустаҳкамлаш, беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун ўзаро социалистик мусобақани янада авж олдирмоқдалар.

М. Хўжаев «Ташхимсельмаш» заводининг илғор ишчилари қаторидан ўрин олган. Йил бошидан бери кунлик нормаларини узлуксиз ошириб бажариб келмоқда. Суратда: М. Хўжаев.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотолари.

Социалистик мажбурият шартларининг бажарилишини текширамиз

ҒЎЗАНИ ЎТДАН ТОЗАЛАЙЛИК

Шу ойнинг бошида бўкалик пахтакорларнинг катта кенгаши бўлиб ўтганди. Кенгаш қатнашчилари об-ҳаво ноқулайликлари туфайли рўй берган қийинчиликларни тез кунда бартараф қилиш, ғўза парваришини ҳар тарафлама кучайтириш ҳақида бир фикрга келиб, июнни зарбдор ой деб эълон қилган эдилар.

«Гулистон» колхозининг илғор звено бошлиғи С. Есерғапов, 2-«Пискент» совхозининг директори А. Дўсбеков ва бошқаларнинг кенгашда куйиниб гапирган сўзлари ҳали ҳам эсимизда.

— Экинимиз 10—15 кунга кечикди. Шундай шароитда трактор ва бошқа машиналарнинг ишлашини тубдан яхшилаб, ишчи кучлари, ўғит ва сувдан мақсадга мувофиқ фойдаланиб, шу ойнинг ўзидаёқ паст, ривожланишдан орқада қолаётган ғўзаларни олдингиларга етказиб олиш асосий бурчимиз. Ҳамма майдонлардаги пахтанинг сентябрь ойидаёқ етилишини таъминлаймиз. Бунга ишонинглар, деганди.

Ҳа, ўша кенгашда «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг активлари ҳам ўтиришганди. Сўзга чиққан нотиқлар уларнинг камчилигини мисоллар билан танқид қилишган эди. Ғўзани ўтга бостириб юборибсизлар, уят эмасми дейишган эди. Бу аччиқ гаплар активларни анча хижолат қилди. Лекин эртаси кунидёқ йўл қўйилган камчиликларни тузатишга киришилди.

Мана ўшандан бери 15 кун вақт ўтди. Зарбдор ойлик даврида ким қандай ишлади? Бу савол бўкалик пахтакорлар билан мусобақадош Тожикистон ССР, Масчоҳ — ва Бекобод районлари деҳқонларини жуда қизиқтирди. Шунинг учун ҳам икки район пахтакорларининг ўзаро текшириш комиссиясининг аъзолари яқинда Бўка район хўжаликларида бўлиб, дала ишларининг аҳволи билан батафсил танишдилар.

Мусобақадошлар район кенгашида гапирилган сўзлардан тегишли хулоса чиқариб ғўза парваришини кучайтираётган 2-«Пискент», «Бўка» совхозларининг, «Гулистон» колхози аъзоларининг ишидан хурсанд бўлишди. «Октябрь 40 йиллиги» колхозида ҳам ғўзанинг авжи яхши. Бегона ўтлардан тозалаб бўлинган. Сифатли озиқлантирилиб, қондириб суғорилган майдонлардаги ғўзалар сентябрда етилиб пишади.

Кенгашдан кейин Тимирязев номли колхоз деҳқонлари ҳам анча ишлар қилишибди. 1600 гектар майдоннинг деярлик ҳаммаси бегона ўтлардан тозаланган. Сувчилар сони кўпайтирилган. Икки сменада ишлаш кенг йўлга қўйилган. Жуда кўп звено ва участкалардаги қийғос шоналаган ғўзалар эндиликда ҳосил нишоналарини кўрсата бошлади.

Тимирязев номли колхознинг аъзоси Қудрат Қодиров шоферликдан звено бошлиғи вазифасига кўтарилди. Лекин унда ҳали тажриба кам. Ишда сифатга кам эътибор берган. Буни Масчоҳ районидаги Орджоникидзе номли колхознинг тажрибали механизатори Халилжон ака дарҳол пайқади. У трактор рулига ўтириб, қатор ораларини ишлаш, увот четидан қайтишда нималарга эътибор беришлигини ёш механизаторга кўрсатиб берди. Культиваторнинг ишчи органлари саёз қўйилган экан. Баъзилари эса ўтмас бўлиб қолган. Халилжон ака бу соҳада ҳам ўзининг фикр ва мулоҳазаларини айтди. Қудрат мусобақадошларидан хурсанд бўлди. Ёрдамлари учун миннатдорчилик билдирди.

Звено бошлиғи Ориф Абдурасулов ғўзани культивация қилишни чўзиб юборибди. Айниқса ёмғирдан кейин қатор ораларига ишлов бермаган. Буни ҳам мусобақадошлар аниқлашди. Улар тезда культивация қилиш ва суувдан кейин икки томонлама эмас, ғўзани фақат узунасига ишлаш зарурлигини айтишди. Механизатор тўғри маслаҳатдан дарҳол тегишли хулоса чиқариб олди.

Маълумки, «Ленин йўли» колхози жуда кўп ибратли ишларни қилган эди. Лекин колхоз активлари ютуқлардан мағрурланиб, кейинги вақтларда ғўза қатор ораларига ишлов беришни бўшаштириб юборганлар. Бу фактлар мусобақадошлар келганда яна ҳам аён бўлиб қолди. Тожикистонлик пахтакорлар учта звено бошлиғи билан суҳбатлашганда улар 30 центнердан мажбурият олганмиз, уни бажарамиз дейишди. Ваҳоланки, даладаги ишлар зиммага олинган мажбуриятга яраша кетмаяпти. 1660 гектар ернинг 200 гектари ҳамон сийрак. 200 гектар ердаги ғўза ўт ичида. Чопиқнинг сифати ёмон. Колхоз раҳбарлари, участка бошлиқлари ҳашаротга қарши курашни бутунлай эсларидан чиқариб қўйишибди. Шунинг учун ҳам кўпгина майдонларда ғўзалар ҳашаротлар билан зарарланиб ўсишдан орқада қолиб кетмоқда.

Бекободликлар «Коммунизм» Ильич номли, Жамбул номли, Калинин номли, «Ленинизм», Охунбобоев номли колхозларда, 1 «Кўкорол» совхозида ҳам бўлдилар. Бу хўжаликлардаги кўпгина участка ва звеноларда зарбдор ойлик яхши кетмоқда. Бироқ айрим хўжаликларда иш ҳали ҳам кўнгилдагидек эмас. Ғўза парвариши қониқарсиз, кўчатлар кам. Талайгина майдонлардаги ғўзалар яганадан чиқарилмаган. Буни Тельман номли, Свердлов номли колхозлар мисолида ҳам кўриш мумкин. Ҳар бир туп уяда 8—10 тадан кўчат қолган. Мусобақадошлар яганани ўз вақтида ўтказмаслик ҳосилни 2-3 центнерданга камайтириб юборажагини айтишди.

Мусобақадошлар Бўка районининг колхоз ва совхозларида меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, дала шийпонларини намунали ҳордиқ чиқариш жойларидан бирига айлантириш, яганани тезда тамомлаш, бегона ўтларни илдизи билан юлиб ташлаш, ҳашаротга қарши курашни тезлаштириш кераклигини айтдилар.

Ҳар куни, ҳар соат ғанимат. Бўкаликлар самарали меҳнат қилиб, мўлжалдаги ҳосилни етиштириш учун курашишлари керак.

М. ҒОЗИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

ОҚҚЎРҒОНДА БИЗ НИМАЛАРНИ КЎРДИК

Бундан уч кун бурун Юқори Чирчиқ район пахтакорларининг вакиллари мусобақадош Оққўрғонда бўлдилар. Улар оққўрғонликларнинг пахта, каноп ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш учун қандай курашаётганликларини далаларда юриб кўздан кечирдилар.

— Биз оққўрғонликлар билан бир неча йилдан бери мусобақалашиб келяпмиз. Уларнинг тажрибаларидан ўрганамиз, вақти келганда улар бизнинг тажрибаларимизни ҳам колхоз, совхозларга татбиқ қиладилар. Бу икки ўртадаги мусобақа маълумки, ҳар йили ҳам ўзининг яхши натижаларини бериб келмоқда. Ўтган йиллари бу вақтга қадар биз мусобақадошлар бир-бирларимизнинг далаларимизда бир-икки марта текшириш ўтказган бўлардик. Лекин бу йилги баҳорда ёғингарчиликлар кўп бўлиб уларнинг ҳам, бизнинг ҳам ишимиз тиғиз бўлиб қолди. Шу вақтга қадар бирор марта текшириш ўтказа олмадик. Мана, энди, ҳар икки район пахтакорлари ҳам, лубкорлари ҳам экинларини ўтдан тозалаб олдилар, уларнинг ривожи ёмон эмас. Биз Оққўрғонда кўпгина колхозларда бўлдик. Текширишни «Ленинобод» колхозидан бошладик. Оҳангарон дарёси бўйларига жойлашган бу колхознинг ерлари рельефи жиҳатидан бирмунча ноқулай. Лекин шунга қарамай колхоз аъзолари экинларни анча яхшилаб олганлар. Кўпгина майдонларда ғўзалар шоналаётганини, асосий майдонларда ўтнинг батамом йўқотилганлигини кўрдик. Колхозчилар мўл ҳосил етиштириш учун зарур бўлган ҳамма тадбирларни муваффақиятли амалга оширмоқдалар.

Шунингдек, биз Ҳамид Олимжон номли, Охунбобоев номли, Ленин номли, Ҳамза номли, Димитров номли колхозларда ҳам бўлдик. Бу хўжаликларда гулга кирай деб турган ғўзаларни кўриб қувондик.

Аммо ҳамма жойда ҳам аҳволни ана шундай қувончли деб бўлмайди. Биз Калинин номли колхозда тракторларнинг нормал ишламаётганлигини кўриб ранжидик. Бунинг устига ишнинг сифатсиз бажарилаётганлиги, тракторларнинг тез-тез тўхтаб қолаётганлиги ҳаммамизни хафа қилди. Шунга қарамай, колхоз раҳбарлари шошилинч чора кўрмаётирлар. Оқибатда қатор пайкалларда ўт ўсиб кетган, ғўза ривожланишдан орқада қолмоқда. Агар бу хунук аҳвол тезда тугатилмаса, мўл ҳосилга путур етажаги тўғрисида колхоз раҳбарларига айтдик.

Карл Маркс номли, Войтинцов номли колхозларда, «Коммунизм» ва «Оққўрғон» совхозларида ҳам юқорида айтилган камчиликлар содир бўлганки, буни тугатиш учун колхоз, совхозларнинг раҳбарлари шошилинч чора кўришлари, техника ва ишчи кучларини тўла сафарбар этишлари керак. Бунинг ўрнига ,нима учундир юқорида номлари саналган хўжаликларда дала ишлари суръати ва сифати сусайиб кетган. Биз бундай аҳволни кўриб хотиржам кетолмадик ва колхоз, совхозларнинг раҳбарларига гапнинг пўсткалласини айтиб уларни дўстона танқид қилдик. Улар, «биз сизлар аниқлаган камчиликларни тезда тугатамиз ва ғўза парваришини ҳар тарафлама кучайтирамиз», деб ваъда бердилар.

Камчиликни тан олиш яхши албатта. Лекин уни тузатиш учун курашиш зарур. Башарти ваъдалар юзаки бўлса, дўстни алдаган кишилар кузга борганда, хирмон тепасида ўзлари уятли бўлиб қолишларини унутмасликлари керак. Одамни алдаш мумкиндир, лекин ерни алдаб бўлмайди.

Ўзаро текшириш натижалари районда бўлган йиғилишда муҳокама қилинди. Биз дўстларимизга ютуқларини ва камчиликларини юзи-хотир қилмай айтдик. Уларни дала ишларини янада кучайтиришга, колхозчилар, механизаторларга чинакамига ғамхўрлик қилишга чақирдик.

Оққўрғонликлар ҳар йили ҳам ўз мажбуриятларини шараф билан бажариб келганлар. Бу йил ҳам уларнинг она-Ватанга 80 минг тонна пахта, кўплаб каноп, шоли, сабзавот, мева ва чорвачилик маҳсулотлари етказиб беришларига ишонамиз. Албатта бу вазифани бажариш учун шу кунларда далаларда фидокорлик кўрсатиш, ҳормай-толмай меҳнат қилиш талаб этилади.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ВДР ТЕПАСИДА УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ, 24 июнь. (ТАСС). Ханой ҳаво ҳужумидан мудофаа қисмлари кеча Вьетнам Демократик Республикаси осмонига бостириб кирган Американинг учувчисиз самолётини уриб туширдилар. Вьетнам Информация агентлигининг хабар беришича, аниқланган маълумотларга қараганда, Американинг бир самолёти Хатинг вилояти тепасида 21 июнда ва яна бир самолёти Нгеан вилояти тепасида 22 июнда уриб туширилган.

Шундай қилиб, Вьетнам Демократик Республикаси территориясида уриб туширилган америка самолётларининг умумий сони 2990 тага етди.

ИСРОИЛНИНГ ЯНГИ ИҒВОГАРЛИГИ

ҚОҲИРА, 24 июнь. (ТАСС). Кеча Миср ва Исроил қўшинлари ўртасида Сувайш канали орқали шиддатли отишма бўлди. Бирлашган Араб Республикаси ҳарбий қўмондонлигининг вакили бу ерда қуйидагиларни айтди: Исроил қўшинлари Исмоилия шаҳридаги госпитални пулемётлардан ўққа тутдилар, шундан кейин Фирдан кўприги ва Исмоилиянинг жанубий қисмига қарата тўплардан қаттиқ ўт очдилар. Бирлашган Араб Республикасининг қуролли кучлари жавоб ўти очиб, Исроилнинг артиллерия позицияларини яксон қилдилар.

ЖАНУБИЙ ЧЕХИЯДА МИТИНГ

ПРАГА, 24 июнь. (ТАСС). Чехословакия Социалистик Республикасининг президенти Л. Свобода кеча Жанубий Чехияга келди. Чехословакия Телеграф агентлигининг хабар беришича, ҳукумат раисининг ўринбосари Л. Штроугал, миллий мудофаа министри генерал-полковник М. Дзур ва ички ишлар министри Й. Павел бу сафарда унга ҳамроҳ бўлмоқдалар.

Президент Вимперк шаҳрида ўтказилган оммавий митингда нутқ сўзлади. Митинг «Европада тинчлик учун, Ғарбий Германиядаги реваншчилик тенденцияларига қарши кураш» шиори остида ўтди.

Л. Свобода ҳозирги вақтда Чехословакия Социалистик Республикасида командирлар ва штабларнинг биргаликда ўтказилаётган ҳарбий машқларига тўхталиб бундай деди: Чехословакия Варшава шартномасининг мустаҳкам бўғиндир. Бу шартномада қатнашувчи мамлакатлар армияларининг ҳамма машқлари катта аҳамиятга эгадир.

Л. Свобода сўзини давом эттириб, бундай деди: биз тарихий тажрибани эътиборга олиб, авантюристларнинг ҳар қандай кирдикорларига жавоб бермоқ учун яхшироқ тайёргарлик кўриб қўйганмиз. Биз ўзимиз танлиб турган дўстларимизни яхши танлаб олганмиз.

Президент ёшларни тинчлик йўлидаги ишларда, меҳнатда, экономика, фан, ишлаб чиқаришдаги ва бутун ижтимоий ҳаётдаги тараққиёт учун курашда ўз ролларини бажаришга даъват этди.

Митингда Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар бирлашган қуролли кучларининг Бош қўмондони Совет Иттифоқи маршали И. И. Якубовский, Варшава шартномасида аъзо бўлган мамлакатларнинг командирлар ва штабларнинг ҳарбий машқларида қатнашаётган армияларининг вакиллари, Совет Иттифоқи ва Германия Демократик Республикаси ёшларининг делегациялари ҳозир бўлдилар. Митингда Совет Иттифоқи маршали И. И. Якубовский ҳам нутқ сўзлади.

НАТО кенгашининг сессияси очилди

РЕЙКАЛЬЯВИК, 24 июнь. ТАСС махсус мухбири В. Волков хабар беради:

Бугун бу ерда НАТО кенгашининг навбатдаги баҳорги сессияси очилди. Сессияга Шимолий Атлантика блоки мамлакатлари ташқи ишлар министрлари келдилар. Италия, Канада, Люксембург эса, сессияга юқори мансабдор дипломатларини юбордилар.

Сессиянинг кун тартибида халқаро сиёсий ва ҳарбий вазиятнинг умумий обзори, шунингдек жиддий ички қийинчиликларни бошидан кечираётган Шимолий Атлантика блоки ичидаги аҳвол масалалари бор.

Одатдагидек НАТО раҳбарлари пропаганда мақсадларини кўзлаб «шарқ билан ғарб ўртасидаги муносабатлар тўғриси-да»ги масалани ҳам асосий масалалардан бири сифатида кун тартибига киритганлар. Аммо, доимий вакиллар мазкур проблемани муҳокама қилишларидан кўринишича, АҚШ бошлиқ блок раҳбарлари афсонавий «совет ҳарбий таҳдиди» масаласини олдинги ўринга чиқаришга ҳаракат қилмоқдалар. НАТО ҳарбийлари ҳарбий потенциални тағин ҳам кучайтириш мақсадида блокка аъзо бўлган шерикларига тазйиқ кўрсатишлари учун шу афсона зарурдир.

Улуғ мамлакатларнинг министрлари мунозара давомида ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартнома, Вьетнамдаги уруш, Яқин Шарқ масаласи, Кипр проблемаси каби масалаларни ва бошқа масалаларни ҳам ўртага қўйсалар керак.

Рейкальявикка биринчилардан бўлиб келган Германия Федератив Республикаси делегацияси бошқа делегациялар билан учрашувларда НАТО Германия Демократик Республикаси ҳукуматининг янги паспорт—виза тартибини жорий этиш тўғрисидаги тадбирлари хусусида баёнот берсин, деб уларга тазйиқ кўрсатишга урунмоқда. Аммо НАТО бош секретари М. Брозиониң ўзи НАТО бу масала билан шуғулланишга ҳақли эмас деб тан олди.

КОМПАРТИЯ АКТИВЛАРИГА ҲУЖУМ

ПАРИЖ. Парижда бир гуруҳ безорилар Франция коммунистик партиясининг сайловчиларга чақириқлари ёзилган плакатларни ёпиштираётган икки йигит ва қизга ҳужум қилдилар. Азият чекканлардан бири касалхонада ётибди. Парижнинг бошқа бир районида ҳозирги сайловда ҳукумат номзодининг тарафдорлари бўлган бир группа кишилар компартия чақириқларини ёпиштираётган икки коммунистни калтаклади. Улар ҳам касалхонага олиб кетилди. Иккала ҳолда ҳам ҳужум қилганлар таёқ ва кастетлар билан қуролланган эдилар.

Франциянинг бошқа икки шаҳрида ҳам шундай ҳужумлар бўлди.

Жанубий Вьетнамда халқ қуролли кучлари қисмлари билан Америка-Сайгон қўшинлари ўртасида шиддатли жанглар бўлмоқда. Америка агрессорлари ва қўғирчоқ ҳукумат қўшинлари бу жангларда кўплаб талафот кўрмоқдалар. Суратда: Озодлик армияси қўшинлари жанг пайтида асирга тушган душман солдатларини олиб кетишяпти.

ВИА—ТАСС фотоси.

АМЕРИКА ҚЎШИНЛАРИ ЖАНУБИЙ КОРЕЯДАН ОЛИБ КЕТИЛИШИ КЕРАК

КХДР ЭЛЧИХОНАСИДА МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

25 июнда халқларнинг Америка қўшинларини Жанубий Кореядан олиб чиқиб кетиш йўлида биргаликда кураш олиб бориш ойлиги бошланиши муносабати билан Корея Халқ Демократик Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси Пен Ду Хван 24 июнда элчихонада совет ва чет эл мухбирлари учун матбуот конференцияси ўтказди.

Элчи ўз баёнотида ҳар йили ўтказилаётган бундай ойликлар Америка агрессиясига қарши курашувчи халқларнинг бирдамлиги нечоғлик мустаҳкам эканлигини яққол кўрсатаётганлигини эслатиб ўтди.

Элчи айтдики, Кореяни бирлаштириш масаласи корейс миллатининг ички ишидир ва ҳар қандай ташқи кучлар бунга аралашиш ҳуқуқига эга эмас.

Пен Ду Хван қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: Социалистик мамлакатларнинг халқлари, Осиё ва Африкадаги мустақил давлатлар, барча тинчликсевар халқлар Америка империализмининг агрессив сиёсатига қатъий зарба бермоқдалар. Корейс халқи қўллаб-қувватлаётганликлари ва қардошларча бирдамликлари учун халқларга ташаккур изҳор қилади. Элчи ишонч билдириб айтдики, яқинда ўтказиладиган ойлик бутун дунёдаги прогрессив кучларнинг Америка қўшинларини Жанубий Кореядан олиб чиқиб кетиш йўлидаги курашни кучайтиришга қаратилган ҳаракатларини янада авж олдиради.

(ТАСС).

ФАН ЮТУҚЛАРИ—ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИГА

КИМЁ МЎЪЖИЗАСИ

Ўзбекистон Фанлар академияси Химия институти 1943 йилда республика Фанлар академиясининг ташкил топиши билан бирга юзага келди. Унинг баъзи лабораториялари Ўзбекистон илмий-тадқиқот муассасаларига раҳбарлик қилувчи республика Комитети вақтида ҳам мавжуд эди. Бу Комитет 1940 йилда СССР Фанлар Академиясининг Ўзбекистон филиалига айлантирилди.

Шундай қилиб, Химия институти республикадаги энг кекса илмий-тадқиқот муассасаларидан бири саналади. Институт ўзининг дастлабки фаолияти даврида силикатлар химияси, алкалоидлар химияси, кўмир ва нефть химияси, органик синтез, физик ва аналитик химия масалалари билан шуғулланди.

Республикада пахтачиликнинг ривожланиши химиклар олдига пахтачиликни янада кутариш илмий проблемалари билан боғлиқ янги, аниқ вазифалар қўйди. Шу билан боғлиқ равишда 1950 йил институтда табиий полимерлар химияси ва физик-химияси билан боғлиқ масалалар ишлаб чиқила бошлади. 1951 йилдан бошлаб эса, ўғитлар химияси ва технологияси устида, 1953 йилдан бошлаб пахта химияси устида тадқиқот ишлари олиб борила бошлади.

1956 йилнинг бошида СССР ҳукуматининг қарори билан институтдаги мавжуд химия лабораториялари асосида махсус ўсимлик моддалар ва пахта химияси институти ташкил этилди. КПСС Марказий Комитетининг 1958 йилдаги май Пленумидан кейин СССР ҳукуматининг қарори билан Ўзбекистон Фанлар академияси ҳузурида Полимерлар химияси ва технологияси институти, 1965 йилда эса, Ўрта Осиё нефтни қайта ишлаш илмий-тадқиқот институти ташкил топди.

Янгитдан ташкил этилган институтларга асбоб-ускуналар ва ходимлар билан биргаликда бир неча лабораторияларнинг берилиши химия институти ишини сусайтирганий йўқ. Халқ хўжалиги талабларига ўз эътиборини қаратган ва ўзида етишиб чиқаётган кўплаб илмий кадрларга таянган химия институти янги-янги лабораториялар очди ва эскиларини кенгайтирди. 1958 йилда синтез ва халқ хўжалигида полиэлектролитларни қўлланиш бўйича йўналишлар вужудга келди ва ривожлантирилди.

Химия институти аспирантура орқали мутахассис кадрлар етиштириш соҳасида жиддий ишлар қилди. Ҳозирги кунда химия соҳасида 9 доктор, 70 кандидат ва кўп миқдорда аспирантлар ишлаб турганлиги бунинг яққол далилидир. 1944 йилда институтда ҳаммаси бўлиб 5 аспирант бўлган бўлса, ҳозирги вақтда аспирантурада 65 илмий ходим билим оширмоқда. Институт ташкил топгандан буён эса, 129 дан ортиқ фан кандидатлари ва 10 фан доктори етишиб чиқди.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Химия институти ўзи ташкил топган биринчи кунлардан бошлаб асосий эътиборини Ўзбекистонда минерал ресурслардан рационал фойдаланиш ва уларни ўрганиш билан боғлиқ илмий проблемаларни ишлаб чиқишга қаратди.

Қишлоқ хўжалигини химиялаштириш масаласи институт фаолиятининг асосий жараёнларидан бири ҳисобланади. Институтда кислоталарнинг фосфор ва калий тузлари билан ўзаро таъсир этиши процесслари химияси, физик-химияси ва технологиясини ўрганиш, олинган суюқликларнинг нейтралланиш механизми ва тезлигини текшириш, оралиқ бирикмалар ва тайёр ўғитлар хоссасини ўрганиш, шунингдек дала шароитларида тайёр маҳсулотларни синаб кўриш бўйича катта ишлар амалга оширилди. Ўзида асосий элементлар (фосфор, азот, калий) дан ташқари турли микроэлементларни мужассамлантирган мураккаб ва комплекс ўғитлар янги турларини олишнинг қатор методлари ишлаб чиқилди. Бир турли ва концентрлашган суперфосфатнинг газ ҳолидаги аммиак ва нейтраллашувчи суюқликлар билан аммонийлаштиришнинг ажойиб ва рентабель усуллари топилди. Ягона технология жараёнида Қоратоғ фосфоритларидан ва Ўзбекистондаги бошқа кучсиз фосфоритлардан фосфор ва цемент олишнинг қатъий имкониятлари аниқланди ва ишлаб чиқариш шароитларида синаб кўрилди.

Тепа Ҳатам калий конларини физик-химик ва геохимик жиҳатдан тадқиқ қилиш ишлари якунланди ва улардан комплекс фойдаланиш тавсия этилди.

1967 йилдан бошлаб ғўзанинг вилт билан касалланишини камайтирувчи комплекс препаратларни синтез қилиш бўйича тадқиқот ишлари олиб борила бошланди.

Институт томонидан бир қатор мураккаб суюқ ва қаттиқ ҳолдаги ўғитлар тавсия қилинди. Бу ўғитларнинг ривожланувчи моддалар концентрациясида, шунингдек, ишлаб чиқаришда ва қўлланишда бошқа оддий ўғитларга қараганда бирмунча афзалликларга эга эканлиги маълум бўлди.

Аммиак селитраси олиш ва суперфосфатни аммонийзациялашнинг институт томонидан яратилган методлари ишлаб чиқаришда қўлланилди.

Суперфосфатни аммонийлаштириш ўғитларнинг физик-химик хоссасини кескин яхшилади. Бу ўғитни ишлаб чиқариш учун 1957—58 йилларда Қўқон заводида янги цех қурилди. Шундан сўнг Самарқанддаги суперфосфат заводининг бир цехи институт томонидан тавсия қилинган метод бўйича ўғит ишлаб чиқаришга кўчирилди. Завод суперфосфатни аммонийлаштириш методини 1962 йилда ўзлаштирди. Янги методнинг амалга оширилиши ўғитлар таннархини бирмунча камайтирди. Самарқанд суперфосфат заводи, масалан, 1963 йилда 330 минг тонна суперфосфат ишлаб чиқариб, 394 минг сўм иқтисод қилди.

Институт олимлари томонидан сув-сульфат ва оби-ҳаво таъсирига чидамли цементлар олиш бўйича қилинган ишлар республика халқ хўжалигига муносиб ҳисса бўлиб қўшилди.

Пуццолан тупроқ-портланд-цемент мутлақо янги илмий асосда яратилди ва ишлаб чиқаришга тадбиқ этилди. Бу янги маҳсулот фақат гидротехника иншоотларидагина қўлланилиб қолмай, чунончи, ундан бошқа портланд-цементлардан фарқли ўлароқ ер усти қурилишларида ҳам кенг фойдаланилмоқда. Сульфат таъсирига чидамли, тупроқ-портланд-цемент ҳам ишлаб чиқилди, ўрганилди ва амалда тадбиқ қилинди. Лой-тупроқ қўшиш ҳисобига (табиий йўсинда куйдирилган лой-тупроқ) республика бир неча миллион тонна юқори сифатли цемент олди.

Ўзбекистон заводлари (Қувасой ва Оҳангарон)да актив минерал қўшимчалар аралаштирмасдан оз миқдорда алюминлашган портланд-цемент олиш имкониятлари мавжудлиги ўрганиб чиқилди. Бу цемент айни бир вақтнинг ўзида ҳам химик, ҳам физик таассурот остида бўлувчи гидротехника иншоотлари қурилиши учун жуда ҳам зарурдир. Ана шу илмий ишлар туфайли маҳаллий заводлар республиканинг сульфат таъсирига чидамли цементларга бўлган эҳтиёжини тўла қондирмоқда. Халқ хўжалиги фақат транспортнинг ўзига кетадиган ҳаражатлар ҳисобига бир неча миллион сўм иқтисод қилди.

Институтда сульфат таъсирига юксак даражада чидамли тупроқли портланд-цемент яратилди ва ишлаб чиқаришга тавсия этилди. Оҳангарон хом ашёсидан кам ишқорли оқ портланд-цементлар олиш мумкинлиги кўрсатилди. 1968 йилда Оҳангарон цемент заводини реконструкция қилиш ва уни оқ цементлар ишлаб чиқаришга ўтказиш кўзда тутилмоқда.

Институт олимлари кенгаювчи полимер-цементлар ва бошқа махсус цементлар олиш устида катта илмий иш олиб бормоқдалар. Айниқса, институтнинг сувда эрийдиган янги фойдали полимер препаратлар олиш ва уларни ўрганиш устида олиб бораётган ишлари диққатга сазовордир. «К» препаратларининг бир қатор турлари олинди. Улар орасида, айниқса, К-4 препарати катта эътибор қозонди. Сўнгги беш йил ичида ГЧЭХК билан яқин ҳамкорликда ана шу препартдан бирнеча минг тонна ишлаб чиқарилди ва ишлаб чиқариш шароитларида синаб кўриш учун юборилди. Бу препарат СССР халқ хўжалигининг турли соҳаларида кенг синовдан ўтди. Бу препаратнинг ҳикмати шундаки, К-4 препарати сепилган кам ҳосилли ерларнинг агрохимия сифатлари яхшиланади, тупроқнинг ювилиши ва қатқалоқланиши йўқолади, чунончи, ўсимлик учун зарарли бўлган тупроқ шўрини ювишда катта фойда беради.

К-4 препаратининг пармалаш техникасидаги роли айниқса каттадир. Ерни чуқур пармалаш қийин шароитлари вақтида ювувчи тупроқли суюқликларнинг сифатини яхшилаш учун ана шу препаратдан фойдаланилади.

Ўзбекистон Фанлар академияси Химия институти олимлари ишлаб чиққан илмий ишлар, турли янгиликлар Ўзбекистон қаттиқ ва ўтга чидамли металлар комбинати ва республикамиздаги бошқа қатор корхоналарда қўлланилмоқда.

Институт қидирилаётган ва фойдаланиб келинаётган Ўрта Осиё кўмир конларини текшириш юзасидан салмоқли ишлар қилди. Ҳозирги вақтда институтнинг кўрсатмаси билан Шаргунда йилига 450 минг тонна брикет ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган брикет қурилмаси ўрнатилмоқда. Бу технологиянинг ишлаб чиқаришда амалга оширилиши кўмир кукунидан турмушда максимал фойдаланиш имкониятини яратади ва халқ хўжалигига беш миллион сўмга яқин фойда келтиради.

Чунончи, институтда кўмирдан гуминли ўғитлар ва гумофос олиш технологияси ишлаб чиқилди. Бу технологиянинг ишлаб чиқаришга татбиқ қилиниши натижасида пахта ҳосилдорлиги 10 процентдан зиёд ва сабзавот ҳосилдорлиги 50 процентгача ошади.

Институтда табиий газлардан фойдаланишнинг энг илғор методларини қидириб топиш ва уларни қайта ишлашдан олинган маҳсулотлардан актив моддалар ва полимерлар олиш юзасидан кенг илмий-тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Бу илмий ишлар даврий матбуотда—илмий журналларда, монографияларда ва тематик тўпламларда мунтазам босилиб бормоқда.

Институт ишидаги жиддий камчиликлардан бири шундаки, тугалланган илмий ишлар натижаларини ишлаб чиқаришга тадбиқ қилиш муддатлари узоқ вақтларга чўзилиб кетади. Юқорида санаб ўтилган ва амалда тадбиқ қилинган ишлардан ташқари ҳозирги вақтда институтда 20 та илмий иш бор. Агарда институт зарур базага—махсус технологик лабораторияга эга бўлганида бундай ишлар яна ҳам кўп бўлган бўлур эди. Бундай лабораториялар ҳар бир илмий янгиликни ишлаб чиқариш билан яқинлаштирган ва халқ хўжалигига янада кўпроқ фойда келтирган бўлур эди.

К. С. АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Химия институти директори, академик.

БИНОКОРЛАР ОРОМГОҲЛАРДА

«Меҳнат қилган элда азиз» — дейишади. Ҳақиқатан шундай. Бу борада гап кетганда қурилиш ташкилотлари ва бинокорлик саноати корхоналари ишчилари Тошкент область касаба союз комитетининг пойтахтимиз бунёдкорларига кўрсатаётган ғамхўрлигини алоҳида айтиб ўтиш лозим. Комитет меҳнатсевар бинокорлар ва ишчиларнинг кўнгилли дам олишини уюштиришда маълум ишлар қилди.

Беш ой мобайнида «Главташкентстрой» бинокорларидан 400 киши дам олиш уйларида, 320 дан ортиқ киши санаторийларда меҳнат отпускасини ўтказиб, кўнгилли ҳордиқ чиқарди. Кўпчилик бинокорлар Габрадаги «Кавказ», Кисловодскдаги «Ўзбекистон», Тошкентдаги «Луначарский», «Ботаника» ва бошқа санаторийлар ҳамда дам олиш уйларида бўлиб яна меҳнат қучоғига қайтишди. Шунингдек уларнинг бир гуруҳи областимиз атрофидаги «Сўқоқ», «Бурчмулла» ва «Кумушкон» дам олиш уйларида ҳордиқ чиқаришди.

Комитет ишчиларга туристик саёҳатлар учун ҳам путёвкалар бермоқда. Ўнлаб қурувчилар чет мамлакатлар ва қардош республикаларга саёҳатга бориб келмоқдалар. Бош бошқармаға қарашли 1-пардозлаш тресги механиги А. Трофимов Болгария—Югославия бўйлаб, 2-«Строймеханизация» тресги 6-бошқармасининг бульдозерчиси З. Саидхўжаев Чехословакия Социалистик республикаси бўйлаб саёҳат қилишди. Транспорт бошқармасининг 6-автобазаси слесари А. Зубов Карлови Варида дам олиб қайтди.

Бинокорлар фарзандларининг ёзги каникулларини ҳушчақчақ ва мароқли ўтказишни таъминлаш ҳам касаба союз комитетининг диққат марказида. Ёзги таътилга чиққан ўқувчилар уч сменада дам олишади. «Главташкентстрой» қурувчиларининг 640 фарзанди Чимёндаги «Солнечная» пионер лагерида дам олади. Бўстонлиқдаги «1-Май» болалар оромгоҳи эса 500 ўқувчини ўз қучоғига олади. Бош бошқармага қарашли саноат корхоналари ишчи-хизматчиларининг 400 дан ортиқ ўғил-қизи Гўшсойдаги «Горний» деб номланган пионер лагерида ўз каникулларини соз ва қувноқ ўтказишади.

ЯХШИ ДАМ — МЕҲНАТГА ҲАМДАМ

Оҳангарон ва Олмалиқ бағридаги Герман Титов номли ва «Салют» пионер лагерларида бир сменада мингдан ортиқ бола қувнайди. Улар ичида «Главташкентстрой» системасидаги ташкилот ва корхоналар ишчиларининг фарзандларидан ташқари, Тошкентимиз чиройига чирой қўшишда ҳамкорлик қилаётган «Главмосстрой», «Укрстрой», «Росташстрой» ва бошқа қардош республикалар қурилиш поездлари ишчиларининг ҳам ўғил-қизлари бор.

Меҳнатни дам олишдан, дам олишни меҳнатдан ажратиб бўлмайди. Бугунги мазмунли дам, эртанги қилинадиган унумли меҳнатнинг замини. Шунинг учун ҳам Тошкент бунёдкорлари ёзги дам олиш кунлари ва меҳнат отпускаларини самарали ўтказишга интилмоқдалар.

Ўз коллективи дам олишини тўғри ва уюшқоқлик билан ўтказиш учун қайғураётган касаба союз комитетлари кўп. «Укрстрой» тресги, «Главташкентстрой»га қарашли 1-«Строймеханизация» тресги, 1-пардозлаш тресги касаба союз комитетлари шулар жумласидандир. Бу комитетлар раҳбарлари кўпчиликнинг дам олишини яхши уюштирмоқдалар.

Аммо шуни ҳам айтиш керакки, ҳамма жойда ҳам аҳвол кўнгилдагидек деб бўлмайди. Айрим ташкилот ва корхоналарда дам олишни тўғри ва уюшқоқлик билан ўтказишдек муҳим аҳамиятга эга иш билан жиддий шуғулланилмаётир. Бу масалага панжа орасидан қараб келаётган раҳбарлар йўқ эмас. Бош бошқарманинг транспорт бошқармаси (бирлашган касаба союз комитети раиси П. Селезнёв), 153-қурилиш тресги (бирлашган касаба союз комитети раиси И. Пелепец), 11-«Висотстрой» тресги (бирлашган касаба союз комитети раиси И. Тошпўлатов) ва 1-уйсозлик комбинати (бирлашган касаба союз комитети раиси М. Карачун) сингари бир қатор ташкилотларда бу соҳада олиб борилаётган ишлар мутлақо талабга жавоб бермайди. Уларда область касаба союзи комитети томонидан берилган путёвкалар ўз вақтида фойдаланилмай, «куйиб» қоляпти. Жойларда масъулиятни ҳис қилиш ва талабчанлик бўшашиб кетган. Касаба союз ташкилотлари иши устидан етарли назорат бўшашгани учун ҳам шундай аҳвол содир бўлмоқда.

Шунга эришиш керакки, шаҳримиз қурувчилари самарали қилинган меҳнатдан сўнг маданий, намунали дам олиш имкониятига эга бўлсинлар. Уларнинг фарзандлари эса ёзги каникулларини кўнгилли ўтказсинлар. Бунинг учун эса бевосита қурилиш трестлари, бошқармалари ва турли бинокорлик материаллари ишлаб чиқарувчи корхоналар маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотларининг шу соҳадаги фаолиятларини тағин ҳам активлаштириш лозим. Бу муҳим иш ҳар доим уларнинг диққат марказида туриши керак.

М. ТУРОБОВ.

ЭСТОНИЯДА ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ

ДЎСТЛАР БАЙРАМИДА

Таллинда ҳар бир эстониялик севиб қолган қўшиқ даласи бор. Бу дала денгиз соҳилида, қалин ўрмонзор ёнида тўққиз қаватли бинога тенг келадиган табиий театр майдони кўм-кўк тепаликлар билан ўраб олинган. Бу ер халқ тантаналарининг маркази, қўшиқ кунларида минглаб кишилар иштирокидаги хор шу ердан жаранглаб эшитилади.

Бизнинг ҳамшаҳарларимиз иштирокида бу йилги биринчи байрам шу майдонда бошланди.

Таллиннинг 30 минг аҳолиси «Баҳор» ансамблидаги қизларга миннатдорчилик билдириб уларни қизғин қарсаклар билан кутиб олди. «Баҳор» Эстониянинг гўзал рақсини ижро этиб, шу билан қардош халқнинг миллий традициясига ва урф-одатларига чуқур ҳурматини изҳор этди.

Декада иштирокчилари дўстларимиз байрами бизнинг ҳам байрамимиз эканлигини санъат воситасида намойиш қилдилар. Қўшиқ даласи ўз чегарасини янада кенгайтириб, гўё Фарғона ва Самарқанд меҳнаткашларининг дала шийпонларини қамраб олди. Сирдарё ва Тошкент денгизини фин кўрфази билан туташтирди. Бизнинг қўшиқларимиз ва рақсларимиз майдон узра узоқ вақт янграб турди. Эстониянинг канел ва вилепил деган музика асбоблари ўзбеклар байрамининг доимий йўлдоши бўлмиш карнай ва сурнай билан ҳамоҳанг бўлди.

Ярим кечада тепаликлар устида, Таллин атрофидаги кўпгина ўрмонзорларда, бутун Эстонияда машъаллар ва гулханлар ёқилди. Республиканинг ҳамма бурчакларида шод-ҳуррам ашулачиларнинг ягона сафига уларнинг ўзбекистонлик содиқ дўстлари ҳам келиб қўшилдилар.

Декаданинг кўпгина қатнашчилари иштирокида Сааремаа оролида катта байрам бўлиб ўтди. Оролнинг асосий шаҳри Кингисеппдаги қадимий қаср курессаарда дўстлик митинги бўлиб ўтди.

Г. ЛИПШИЦ,

Ўзбекистон Телеграф агентлигининг махсус мухбири.
Таллин шаҳри.

Балтика соҳилларида дўстлик байрами зўр тантана билан давом этмоқда. Эстониянинг шаҳар ва қишлоқлари бўйлаб ўзбек диёрининг оҳанграбо музика садолари ва жозибали қўшиқлари янграмоқда. Ўзбек ва эстон ёзувчилари, шоирлари ва рассомлари ўртасида қизиқарли учрашувлар бўлаяпти. Суратда: ўзбек адабиёти ва санъати декадаси қатнашчилари эстониялик дўстлари ҳузурида.

ЎзТАГ фотоси.

Лидия ҚАЙДУЛА

(Эстон шоираси)

ЭСТОНИЯ ҚЎШИҒИ

Эстония қўшиғи, янгра,
Ўрмонларда мағрур жарангла,
Ва дарёлар узра қанот ёз,
Чор атрофга таралсин созинг.
Шамол каби қилавер парвоз,
Улуғлагил эстонлар сўзин.
Эстония қўшиғи, янгра,
Ўрмонларда мағрур жарангла!
Бу қудратли садонг ёвларга
Майли, шамшир бўлиб урилсин,
Халқ ғазаби бўлгил довларда,
Чўққилардан нидонг таралсин,
Қўрқоқларга бермасин омон,
Қўрқоқларнинг кўксига қўшиқ,
Куй қадалсин бир ханжарсимон,
Душманларга ҳаёт йўқ, кун йўқ!
Эстония қўшиғи, яша,
Юракларда жойинг ҳамиша,
Юракларда қолмагай армон
Теккан чоғи сенинг оташинг.
Сенда шодлик, ҳазинлик
пинҳон,
Ғалабалар сари бошлашинг, —
Аниқ эрур эстон қўшиғи,
Сен азалдан элнинг ошиғи!
Эмайгининг тўлқинидай сен
Бўлгил содиқ ва бўлгил тиниқ.
Соҳиллардан соҳилга томон
Уч, баҳорнинг гулидай ёниқ.
Мўрилардан чиққан тутун-у
Шўх қушларнинг чуғури билан
Қўшилиб кет, эстон қўшиғи,
Шунда бўлур парвозинг баланд!

Ю. ШОМАНСУР
таржимаси.

ЁШ ТАЛАНТЛАР

КИЧИК КОМИЛЖОН

Суратда: Комилжон Иброҳимов.

Бир қарасангиз у қўлда тори билан қўшиқ куйлаб дўстлар кўнглини шод этаётган бўлади. Яна бир қарасангиз санъат ихлосмандлари даврасида ўзбек миллий чолғу асбобларидан таҳсил бераётган бўлади. Қўли бўш қолди дегунча яна торини олиб, янги қўшиқ ва куйлар басталайди. Ҳа, у доимо меҳнат қилади, ижодий изланади. Чунки санъат ошиғи бўлган Комилжон шунга одатланган. Шу ишқ уни доимо олға чорлайди.

Комилжон Хоразм областининг Янгиариқ районидаги ўрта мактабда ўқиб юрган чоғлариданоқ устоз санъаткорлар билан мустаҳкам алоқа ўрнатганди. Дастлаб у тор чертиб, қўшиқ куйлашни Рустам Ёқубовдан ўрганди. Кейин мактаб бадиий ҳаваскорлик тўгарагининг актив аъзоси бўлиб қолди. Сўнгра бу тўгаракка бир неча йил раҳбарлик ҳам қилди. Унинг ширали овози ва ўткир зеҳни Ўзбекистон ССР халқ артисти Матниёз Юсупов диққатини ўзига тортди. Устоз санъаткор Комилжонга бир неча йил давомида хонандалик санъатини ўргатди. Комилжоннинг камолотига Ўзбекистон ССР халқ ҳофизи Хожихон Болтаев ҳам ҳисса қўшди.

«Дилбарим бордир», «Сабо келур», «Феруз» — булар Комилжоннинг дастлаб ўрганган қўшиқлари эди. Бу қўшиқларни куйлаш ёш хонандага қийин бўлди. Лекин у қийинчиликлардан қўрқмади, сабот билан енгди. Кўпроқ халқ яратган куй ва қўшиқларни ижро этиб, ўз маҳоратини оширди.

Санъатга бўлган ҳавас Комилжонни Хоразмдан Тошкентга етаклади. У Тошкентда Ўзбекистон ва Туркманистон ССР халқ артисти Комилжон Отаниёзов билан танишди. Халқ қўшиқларининг моҳир ижрочиси Комилжон Отаниёзов репертуари ҳаваскор хонанда Комилжон Иброҳимов учун яна бир катта мактаб бўлди. Комилжон ака уни музика билимини оширишга даъват этди. Шундан сўнг Комилжон Иброҳимов Ҳамза номидаги музика билим юртига ўқишга кирди.

Музика билим юртида ўз санъатини такомиллаштирди. Бу йўлда бастакорлик сирларини ҳам аста-секин эгаллай бошлади. Мана бир неча йилдирки, Комилжон ўзи тамомлаган билим юртида ўқитувчилик қиляпти. Санъат ихлосмандларига дарс беряпти. Бу орада у бир қатор куй ва қўшиқлар ҳам басталади. «Булбулни хуштор этгали», «Уксима», «Билоласанми», «Дилбар кел» каби ўндан ортиқ шеърларга у музика басталади. Ҳозир Комилжон ўзи басталаган қўшиқларни ўзи ижро этиб, барчанинг кўнглини хушнуд қиляпти.

Ёш хонанда Комилжон Иброҳимов ижро этган қўшиқларнинг бир нечаси пластинкаларга ҳам ёзиб олинди. Ҳа, демай улар музика шинавандалари қўлига бориб тегади.

Комилжоннинг янги парвозига барча дўстлари қатори биз ҳам улкан муваффақиятлар тилаймиз.

М. ЗАРИПОВ.

Бир сўм

ҲАЖВИЯ

Кечқурун биз хотин-қизларнинг ишимиз кўпайган вақт. Овқат қилиш, болаларни ювинтириш, уй-ҳовлини супириш... Қани энди шунақа пайтда эр деган ишдан тўппа-тўғри келиб болаларни кўтариб турса, ё бошқа юмушинга қарашиб юборса!

Шундай хаёллар билан қозонга олов ёқаяпсам «Ўзим ҳар жойдаман»ни куйлаб эрим келаяпти.

— Келинг, нечук худо ярлақади, ақл тишингиз чиқиб қолибдими? — дедим ҳурсанд бўлиб.

— Э, ҳали қаёқда ақл тишим чиқади, учи ҳам кўрингани йўқ. Энди хотинжон, жўжабирдай жон бўлиб қолдик. Сенам ишлайсан, менам. Эртароқ келиб сенга қарашворай дедим-да.

— Жуда яхши қибсиз. Ундай бўлса, мана болани ушлаб туринг бир пас.

— Йўқ, менинг ишлагим келганида ишлатиб қол. Томга чиқиб тахталарни олиб бериб турсанг, мен дарров карават ясаб ташлайман.

— Умрингизда иккита тахтани туззукроқ михлай олмаган одам каравотни ясашни биласизми?

— Э, хотин, бу ишлар биздан қолган. Қани бўлақол тезроқ.

Қозонга қарасам ҳали ёғ тоза қизимабди. Дарров томга чиқдим-да, тахталарни олиб бера бошладим. Лекин эрим нарвонни ерга олиб қўйди.

— Ҳай, нима қилаяпсиз, нарвонни қўйинг жойига!

— Агар бир сўм берсанг нарвонни жойига қўяман, бўлмасам ўша ерда ўтираверасан...

— Тавба, ҳазиллашмай кетинг, қўйинг деяпман, ахир ёғ ёниб кетади-я!

— Бир сўм берасан, вассалом, нарвон тайёр бўлади.

— Ҳар куни бир сўм, ҳар куни бир сўм...

— Бир сўм...

Қарасам бўлмайдиган. Қозондаги ёғ чирсиллаб доғ бўляпти. Қозон ёнидаги стулчада бола қўғирчоқ ўйнаб турипти. Ёғ ёниб кетса майли-ку, болага сачрамасин яна деб ўйладим-да, тепадан туриб бир сўмни ташлашга мажбур бўлдим.

— Меравой хотинсан-да ўзинг, жонгинам! Мана марҳамат, нарвонга қутлуғ оёқларини қўйсинлар! — деб эрим кўчага чиқиб кетди.

Ўша куни эрим келмади кечаси билан ҳавотир олиб, тонг отгач, ишга кетаётган эдим милиционер «сизни отделенияга чақиришяпти» дейди.

— Ие, мен ҳеч қандай гуноҳ қилган эмасман, — дедим.

— Ўша ерда гаплашамиз,— деди у.

Борсам эрим хушёрхонада сувга тушган бўлка нондек ўтирибди.

Раҳима ҚОСИМХЎЖАЕВА.

ТЎРТ ДАЪВОГАР «ЖАНГ»И

Шахмат ишқибозлари учун ҳаяжонли дамлар бошланди. Жаҳон шахмат тожига даъвогарлик қилаётганлар «жанг»и ҳал қилувчи босқичга кирди. Шуниси қувончлики, тўрт даъвогарнинг учтаси ватандошимиздир. Кеча Москвада жаҳоннинг собиқ чемпиони Михаил Таль билан ленинградлик гроссмейстер Виктор Корчной шахмат тахтаси устига ўтирдилар. Улар ўртасидаги 12 партиядан иборат мусобақа финалчини аниқлаб беради. 5 июлда эса учинчи совет шахматчиси Борис Спасский Швецияда даниялик талантли гроссмейстер Бент Ларсен билан мусобақани бошлайди.

Таль ва Корчной! Бир-бирига муносиб рақиблар. Ригалик гроссмейстер жаҳон шахмат тожини иккинчи бор кийиш учун бутун кучини сарфлаб курашиши табиий. Виктор Корчной ҳам жаҳон чемпионига рўпара бўлиш учун бор-йўғи иккита тўсиқ қолганлигини яхши ҳис этиб турибди. У зонал турнирда, яқиндагина америкалик гроссмейстер С. Решевский билан бўлган чорак финал мусобақада қўлга киритган муваффақиятни бой бермаслик учун интилади. Шу вақтгача Корчной билан Таль ўртасидаги мусобақалар, ўзаро учрашувларда жаҳон собиқ чемпионининг сира омади келмаган. Лекин Таль ўтган учрашув натижаларига назар-эътибор қилмай курашга тайёрланди. Шахмат жамоатчилиги ўйин характери бир-биридан мутлақо фарқ қиладиган бу икки шахмат гигантининг баҳсини зўр қизиқиш билан кутмоқда.

Иккинчи ярим финалчилар ҳақида нима дейиш мумкин? Даниялик гроссмейстер ўзини жаҳон чемпионига муносиб шахматчи деб ҳисоблайди, келгуси йил шахмат тожини кийишига шубҳа қилмайди. У ана шу ҳақда матбуотда такрор ва такрор айтмоқда. Ларсеннинг даъвоси қанчалик ўринлилигини бошқа эътиборли кишиларнинг нуқтаи назаридан қараш мақсадга мувофиқдир. Жумладан, Михаил Ботвинникдан «Ларсенни ҳозирги вақтда Ғарбда энг кучли шахматчи деб ҳисоблаш мумкинми?» деб сўрашганда у «йўқ» деб жавоб берган. Ғарбда биринчи шахматчи Ботвинникнинг фикрича — Фишердир. Кейинги пайтларда Ларсеннинг Капабланка хотираси, зоналараро турнир, Пальма-де-Майоркадаги халқаро мусобақаларда эришган ғалабаларини камситиб бўлмасада, бу мусобақаларда жаҳоннинг энг зўр шахматчилари барчаси қатнашмаганлигини ҳисобга олиш лозим. Шубҳасиз, Ларсен кўпқиррали, ғояларга бой, жўшқин, ғайратли ўйинчи. Лекин унинг рақиби ҳам чаканалардан эмас. Борис Спасский жаҳон чемпиони Петросян билан бир марта юзма-юз келган экан, мана шунинг ўзи унинг куч-қудратидан далолат беради.

Қисқаси, Тигран Петросянни тўрттала даъвогардан қайси бири кураш майдонига чақирмасин, улар чемпионга муносиб рақиб бўлади.

Суратда: жаҳон чемпионлигига даъвогарлар Михаил Таль ва Виктор Корчной, Борис Спасский ва Бент Ларсен.

ТАСС фотохроникаси.

ФУТБОЛ

ҚИЙИН ҒАЛАБА

«Пахтакор»нинг кечаги рақиби — «Динамо» (Кировобод) футболчилари ўтган йили Тошкентдаги «Пахтакор» стадионида Қарағанда кончилари устидан 1:0 ҳисобида ғалаба қозониб, 1968 йилда олтин медаль учун курашиш ҳуқуқини қўлга киритган эдилар. Ҳозирча улар XXX юбилей футбол чемпионатида муваффақиятсиз қатнашмоқдалар. Улар 28 имкониятдан 7 очко тўплаб, турнир жадвалининг 20-поғонасида бормоқдалар.

1—15-минут. Ўйинни марказдан бошлаган «Пахтакор» футболчилари ташаббусни ўз қўлларига олишга ҳаракат қилдилар. Бироқ, меҳмонлар бўш келмай, майдон эгалари дарвозасини нишонга олдилар. 6-минутда «Пахтакор» дарвозаси томон бурчакдан тўп тепилди. 10-минутда эса, Ҳ. Раҳматуллаевнинг кучли зарбасини меҳмонлар дарвозабони Гусейнов маҳорат билан қайтариб қолди. Бектошев ва Эйнуллаевлар қулай имкониятни қўлдан бой бердилар.

15—30-минут. Ҳар иккала команда ҳужумчилари дарвозабонларни ўйинга аралашишга мажбур этдилар. Бироқ, ҳисоб очилмади.

30—45-минут. Абдураимов — Красницкий комбинацияси муваффақиятсиз якунланди. Р. Абдуллаев «Пахтакор» ҳимоячиларини ортда қолдириб, тўпни дарвозага қараб аниқ йўналтира олмади.

45—60-минут. Абдураимов, сўнгра Бектошевлар қулай вазиятда туриб, гол киритаолмадилар.

60—75-минут. Науменконинг хатоси майдон эгалари учун қимматга тушиши мумкин эди. Охирги дақиқаларда ҳимоячи ўз хатосини тўғрилаб, тўпни майдондан ташқарига тепиб юборди.

75—90-минут. «Пахтакор»ни дуранг натижа қаноатлантирмас эди, меҳмонлар эса, ҳисобни ушлаб қолишга ҳаракат қилдилар. Буни яхши сезган майдон эгалари энди актив ҳужумга ўтдилар. 83-минутда команда капитани Ҳ. Раҳматуллаев дарвозабон Гусейновни тўпни тўрдан олиб чиқишга мажбур қилди.

Қолган дақиқаларда ҳар иккала команда ҳужум қилсада, ҳисоб ўзгармай қолди. Ўзбек футболчилари 1:0 ҳисобида ғалаба қозондилар.

«Пахтакор» футболчилари кетма-кет уч ғалабани қўлга киритиб, ишқибозларини ҳурсанд этдилар.

Навбатдаги тўрт учрашувни ўзбек футболчилари рақиб майдонида ўтказадилар.

24-июнда малакат биринчилиги учун 15-тур ўйинлари яна саккиз шаҳарда бўлиб ўтди ва қуйидаги натижалар билан якунланди.

«Динамо» (Киев) — «Крылья Советов» — 1:0, «Қайрат» — «Нефтчи» — 3:0. «Черноморец» — «Торпедо» (Москва) — 2:2. «Динамо» (Москва) — СКА — 1:0, «Динамо» (Минск), — «Арарат» — 1:0, «Шахтёр» — «Локомотив» — 1:1, «Заря» — «Спартак» — 1:3, «Зенит» — «Динамо» (Тбилиси) — 0:0.

Командалар	Ў.	Т.	О.
1. «Спартак» М.	15	28—12	24
2. «Динамо» К.	16	20—10	23
3. «Динамо» Тб.	15	11—4	19
4. «Торпедо» М.	15	24—15	18
5. «Локомотив»	15	14—9	18
6. «Динамо» Мн.	15	13—9	17
7. «Зенит»	15	14—13	17
8. «Кр. Советов»	15	12—11	15
9. «Шахтёр»	15	11—13	15
10. «Нефтчи»	15	12—11	14
11. ЦСКА	14	12—12	14
12. «Черноморец»	15	16—19	14
13. «Пахтакор»	15	16—20	14
14. «Заря»	16	8—16	14
15. «Динамо» М.	16	16—19	13
16. «Қайрат»	15	12—15	12
17. СКА	15	17—22	12
18. «Арарат»	15	12—17	11
19. «Торпедо» Кт.	15	12—21	11
20. «Динамо» Кр.	15	5—17	7

Ҳ. СУЛТОНОВ.

20 ДАН ОРТИҚ ЯНГИ МАКТАБ

Мактаб қурилиши умумхалқ ишига айланиб қолди. Шунинг учун ҳам янги мактаб биноларини қуриш, қўшимча синфхоналарни тиклаш ишларига оталиқ ташкилотлари, жамоатчилик яқиндан бош қўшмоқда.

Кейинги йилларда колхоз ва совхозлар кучи билан жойларда бир неча мактаб биноси қад кўтарди. Ҳар галдагидек бу йил ҳам колхоз ва совхозлар ҳиммат кўрсатмоқдалар.

Калинин районидаги Собир Раҳимов номли колхоз ўз оталиғидаги мактабларга янги ҳашаматли бино қуриб берди. 950 ўқувчига мўлжалланган бу мактаб биноси янги ўқув йилига ҳар томонлама тахт қилиб қўйилди.

1968—1969 ўқув йилида Юқори Чирчиқ районида иккита янги мактаб очилади. «Политотдел» ва Свердлов номли колхозлар томонидан қурила бошланган мактаблар янги ўқув йилига қадар тўла фойдаланишга топширилади.

Шундай қилиб, бу йил областимизда 20 дан ортиқ янги мактаб қад кўтаради. Оталиқ ташкилотлари бўлган хўжаликлар маблағлари ҳисобига қурилаётган бу янги билим ўчоқлари биринчи сентябрь тонготарида талабаларни ўз бағрига олади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатишлар программаси, 18.00 — Телеянгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.10 — «Орзу» телепрограммаси, 18.50 — Оилада интернационал тарбия, 19.05 — Навоий гулшани (музикали программа), 19.50 — Телеянгиликлар.

20.00 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 17.55 — Кўрсатишлар программаси, 18.00 — Шимол куйчиси — Эдвард Григ, 18.50 — Темир оқим (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.10 — Рассом ва замон, 20.30 — Ер куйида. Концерт, 21.10 — Ҳал қилувчи қадам (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — Улик малика ва етти баҳодир ҳақида эртак (мультфильм).

Рус тилида: 20.30 — Шустрик ва Мямлик саёҳат қиладилар (қўғирчоқ фильм), 21.10 — Ямаль — ер чети (илмий-оммабоп фильм), 21.30 — Бадиий фильм.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/VI да Кимга тўй, кимга аза, 27/VI да Фарҳод ва Ширин, 28/VI да Жон қизлар.

КИНО

Тилсим девор — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Жазосиз қотиллик — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Саргузашт қидирувчилар — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2, кеч 6 ва 8 да).

Ҳиндулар суянчиғи — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Қўшнилар — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Сўнган чақмоқлар — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Евгений Урбанский — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 4 ва кеч соат 8.40 минутда).

Сангам (1-2-3 сериялар) — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 4 ва кеч 8 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10.40 минутда бошланади)

Рад этиш — НАВОИЙ номли.

Тоғдаги янкама-янка олишув — «РАКЕТА».

Ҳиндулар суянчиғи — «ФЕСТИВАЛЬ».

Жазосиз қотиллик — «ХИВА».

НИЗОМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ 1968—1969 ўқув йили учун

қуйидаги мутахассисликлар бўйича:

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

рус тили ва адабиёти, татар тили ва адбиёти.

Қабул қилиш шартлари Совет Иттифоқидаги барча олий ўқув юртларига киришдек умумийдир.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Педагогика кўчаси, 103-уй.

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ ЭНЦИКЛОПЕДИЯСИГА

(14 томли ўзбек тилида)

ОБУНА БОШЛАНДИ

Обуна бўлиш вақтида 2 сўм 50 тийин олдиндан тўланади.

Обуна ҳамма китоб савдоси магазинларида ва матлубот кооперацияларида қабул қилинади.

Ўзбекистон китоб савдоси Бирлашмаси.

ТОШКЕНТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИГА

комендантлар, омборчи, хўжалик мудирлари, кўкаламзорлаштириш бўйича агроном, юкчилар, канализация слесарлари, водопроводчилар, бухгалтерлар, фаррошлар, санитарлар, кир ювувчилар, электромонтёрлар, қоровуллар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, К. Маркс кўчаси, 103-уй, кадрлар бўлими.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри

Р. 16525. ИНДЕКС — 64697. №—1891.